

Primjena analize financijskih izvještaja u ocjeni poslovanja poduzeća Vodomatrijal d.d.

Baumgertner, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:795973>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-03**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Preddiplomski stručni studij

Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i financije

**Primjena analize financijskih izvještaja u ocjeni poslovanja
poduzeća Vodomaterijal d.d.**

Završni rad

Katarina Baumgertner

Zagreb, rujan 2023.

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet

Preddiplomski stručni studij
Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i financije

Primjena analize financijskih izvještaja u ocjeni poslovanja
poduzeća Vodmaterijal d.d.

Application of the financial statements analysis in business
evaluation of the Vodmaterijal d.d.

Završni rad

Student: Katarina Baumgertner

JMBAG studenta: 0067631071

Mentor: Doc. dr. sc. Ena Pecina

Zagreb, rujan 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

(vlastoručni potpis studenta)

(mjesto i datum)

STATEMENT ON THE ACADEMIC INTEGRITY

I hereby declare and confirm by my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the thesis has been written in an unauthorized manner, i.e., it is not transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the thesis has been used for any other work in any other higher education, scientific or educational institution.

(personal signature of the student)

(place and date)

SAŽETAK

U završnom radu definirat će se pojam financijskih izvještaja te detaljnije pojasniti koje metode analize financijskih izvještaja postoje. Financijski izvještaji su završna faza računovodstvenog procesiranja podataka te sadrže računovodstvene informacije i podatke. Temeljne financijske izvještaje čine bilanca, RDG, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke. Cilj financijskog izvještaja je informirati korisnika o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja poduzeća. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja temeljni su instrument i postupak analize financijskih izvještaja. Horizontalna analiza se naziva još i komparativna analiza pomoću koje se opaža tendencija i dinamika promjena nekih pozicija financijskih izvještaja, dok vertikalna analiza koja se još naziva i strukturna analiza daje uvid u strukturu i promjene u strukturi imovine i izvora financiranja poduzeća. U praktičnom dijelu završnog rada provest će se analiza temeljnih financijskih izvještaja poduzeća Vodomaterijal d.d. iz Vukovara. Putem financijskih pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja izvršena je analiza uspješnosti poslovanja poduzeća.

Ključne riječi: financijski izvještaji, horizontalna analiza, vertikalna analiza, financijski pokazatelji

SUMMARY

In the final paper, the concept of financial statements will be defined and the methods of financial statement analysis will be explained in more detail. Financial statements are the final stage of accounting data processing and contain accounting information and data. Basic financial statements consist of a balance sheet, a balance sheet, a statement of cash flows, a statement of changes in capital and notes. The goal of the financial report is to inform the user about the financial position and performance of the company. Horizontal and vertical analysis of financial statements are the basic instrument and procedure of financial statement analysis. Horizontal analysis is also called comparative analysis, which is used to observe the tendency and dynamics of changes in some positions of financial statements, while vertical analysis, which is also called structural analysis, provides insight into the structure and changes in the structure of the company's assets and sources of financing. In the practical part of the final paper, an analysis of the basic financial statements of the company Vodomaterijal d.d. will be carried out. from Vukovar. Through the financial indicators of liquidity, indebtedness, activity, economy, profitability and investment, an analysis of the success of the company's operations was carried out.

Keywords: financial statements, horizontal analysis, vertical analysis, financial indicators

SADRŽAJ

1. UVOD	1
1.1. Predmet i ciljevi rada	1
1.2. Metodologija istraživanja	1
1.3. Sadržaj i struktura završnog rada.....	1
2. FINACIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA ZA ANALIZU USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA.....	3
2.1. Bilanca	5
2.2. Izvještaj o dobiti (RDG)	9
2.3. Izvještaj o novčanim tokovima.....	12
2.4. Izvještaj o promjenama kapitala	14
2.5. Bilješke uz financijske izvještaje.....	14
3. METODE I ANALIZE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	16
3.1. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja.....	16
3.2. Analiza putem financijskih pokazatelja.....	17
4. ANALIZA FINACIJSKE SITUACIJE PODUZEĆA VODOMATERIJAL D.D.	26
4.1. Osnovni podatci o poduzeću.....	26
4.2. Horizontalna i vertikalna analiza bilance i RDG-a.....	28
4.3. Analiza uspješnosti poslovanja poduzeća putem financijskih pokazatelja	34
5. ZAKLJUČAK	47
POPIS LITERATURE	49
POPIS SLIKA	51
POPIS TABLICA.....	52

1. UVOD

U ovom završnom radu obrađeni su financijski izvještaji te metode i analize financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Vodomaterijal d.d. U teorijskom dijelu završnog rada objasnit će se što su to financijski izvještaji, njihova podjela i važnost. Proći će se kroz metode i analize financijskih izvještaja i objasniti svaka metoda. U praktičnom dijelu završnog rada provedena je analiza financijskih izvještaja poduzeća Vodomaterijal d.d. pomoću horizontalne i vertikalne analize bilance i računa dobiti i gubitka te je na kraju dana ocjena uspješnosti poslovanja poduzeća kroz financijske pokazatelje.

1.1. Predmet i ciljevi rada

Predmet završnog rada je analiza i ocjena poslovanja poduzeća, a cilj je analiza uspješnosti poslovanja poduzeća koja će se provesti analizom financijskih izvještaja poduzeća, te izračunom i interpretacijom odabranih financijskih pokazatelja. U radu je naglasak stavljen na analizu bilance i računa dobiti i gubitka te ocjenu uspješnosti poslovanja poduzeća unazad zadnjih 5 godina poslovanja, od 2018. do 2022. godine.

1.2. Metodologija istraživanja

Pri analizi koristit će se podatci dostupni sa službenih stranica poduzeća Vodomaterijal d.d. Korištena metodologija odnosi se na analizu temeljnih financijskih izvještaja poduzeća, bilance i računa dobiti i gubitka te analizu uspješnosti poslovanja poduzeća putem financijskih pokazatelja, za razdoblje poslovanja od 2018. do 2022. godine.

1.3. Sadržaj i struktura završnog rada

Završni rad je podijeljen u pet poglavlja. Prvo poglavlje daje uvod u temu završnog rada. Navedeni su predmet i ciljevi rada, metodologija istraživanja te struktura rada. U drugom poglavlju predstavljene su financijski izvještaji, dok su u trećem poglavlju prikazani najvažniji koncepti njihove analize. Četvrto poglavlje prikazuje primjenu teorijskih koncepata analize financijskih izvještaja na primjeru poduzeća Vodomaterijal d.d. Analiza je provedena kroz

horizontalnu i vertikalnu analizu bilance i računa dobiti i gubitka te pomoću finansijskih pokazatelja. Završni rad završava zaključkom u kojem je prikazana rasprava dobivenih rezultata.

2. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA ZA ANALIZU USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PODUZEĆA

Financijski izvještaji su završna faza računovodstvenog procesiranja podataka te sadrže računovodstvene informacije i podatke. Cilj financijskog izvještaja je informirati korisnika o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja poduzeća (Žager, L. i Žager, K. 1999). Financijska analiza je širi pojam od analize financijskih izvještaja. Ona teži cjelovitom obuhvatu svih relevantnih podataka i informacija, bilo da se radi o vrijednosnim ili količinskim podacima i informacijama, stoga kažemo da je analiza financijskih izvještaja dio financijske analize (Žager i suradnici, 2020). Prema Žager i suradnicima (2008) analiza financijskih izvještaja je najprije usmjerena na vrijednosne podatke i informacije odnosno kvantitativne financijske informacije te se zbog toga često naziva i financijskom analizom.

Financijska analiza značajno je područje poslovne analize s tri osnovna cilja (Alexander, D. i Nobes, C. 2010):

1. tumačenje financijskih informacija,
2. korištenje usporednih podataka,
3. analiza financijskih tržišta.

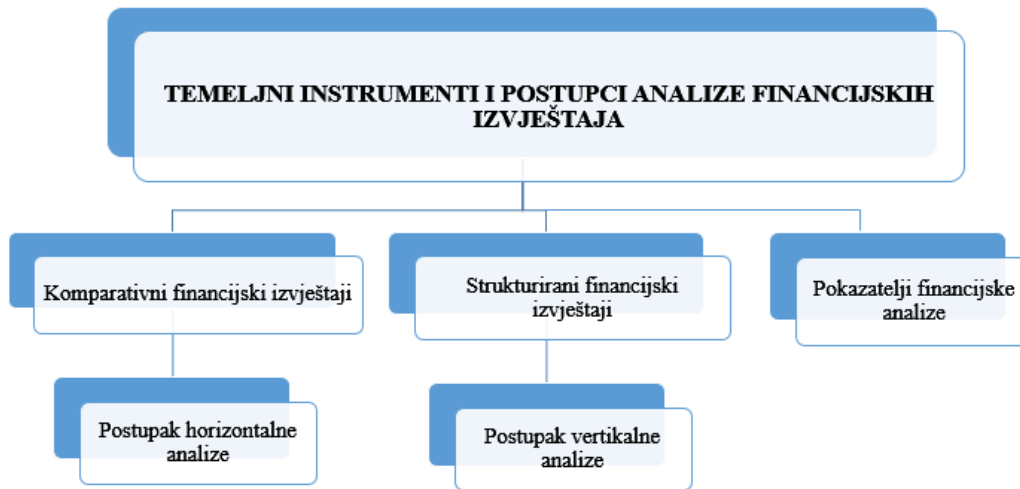
Prema Alexander, D. i Nobes, C. (2010) tumačenje financijskih informacija uglavnom je usmjereno na tumačenje i ocjenu financijskih izvještaja i drugih financijskih podataka o poduzeću. Korištenje usporednih podataka pri financijskoj analizi omogućava komparativnu financijsku analizu te se pri tome koriste usporedni podatci za poduzeća iste djelatnosti, najjačih konkurenata i djelatnosti u cjelini. Analizom financijskih tržišta provodi se istraživanje međuovisnosti cijena dionica poduzeća, njegovih konkurenata i trendova na tržištu dionica.

Tri aktivnosti koje određuju nastanak i razvoj financijskih izvještaja su: financijsko upravljanje, upravljačko računovodstvo i financijsko računovodstvo.

U procesu analize financijskih izvještaja najčešće se koriste (Gulin i suradnici, 2004):

- komparativni financijski izvještaji koji služe kao podloga za provedbu horizontalne analize te se mogu razmatrati u kontekstu uspoređivanja, odnosno daju uvid u tendenciju i dinamiku promjena pojedinih pozicija,
- strukturirani financijski izvještaji koji su podloga za vertikalnu analizu te se mogu razmatrati u kontekstu raščlanjivanja, odnosno daju uvid u strukturu financijskih izvještaja,

- analiza pomoću pokazatelja.

Slika 1: Podjela temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja

Izvor: izrada autorice prema knjizi Gulin i suradnici, Poslovno planiranje, kontrola i analiza (2004)

Svako poduzeće je dužno sastavljati financijske izvještaje koji moraju biti istiniti, objektivni, sadržavati dokumentarne podatke i biti sastavljeni u skladu s računovodstvenim pravilima i standardima. Među korisnicima financijskih izvještaja nalaze se: sadašnji i potencijalni investitori, zaposlenici poduzeća, kupci i dobavljači, vlada i njihove agencije i javnost (Žager, L. i Žager, K. 1999).

Financijski izvještaji daju uvid u:

- stabilnost poslovanja,
- kretanje poslovnih prihoda,
- kretanje operativne profitabilnosti,
- prati li rast prihoda broj zaposlenih,
- kretanje troškova,
- amortizaciju,
- ostvarivanje dobiti,
- potraživanja, financijsku imovinu, zalihe.

Temeljne financijske izvještaje čine (Ž. Tintor 2020):

Slika 2: Temeljni financijski izvještaji

Izvor: Izrada autorice prema Tintor, Ž., Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka (2020.)

2.1. Bilanca

Prema Žager i suradnicima (2008), bilanca je financijski izvještaj koji prikazuje financijsko stanje imovine, vlasničke glavnice i obveza poduzeća na određeni dan. Jedan je od temeljnih financijskih izvještaja koji prikazuje financijski položaj poduzeća i služi kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja. Prema Gulin i suradnici (2004) bilanca omogućava spoznaju sigurnosti poslovanja u smislu likvidnosti, zaduženosti i financijske stabilnosti poduzeća. Prema Žager, L. i Žager, K. (1999) bilanca predstavlja dvostruki prikaz imovine prema pojavnom obliku i prema podrijetlu. Temeljni segmenti bilance su aktiva i pasiva. Aktiva je razvrstana prema načelu rastuće likvidnosti dok je pasiva razvrstana prema načelu rastuće dospelosti (Vidučić i suradnici, 2015). S obzirom da bilanca prikazuje imovinu poduzeća s dva različita aspekta to znači da nužno mora postojati ravnoteža između aktive i pasive. U aktivi bilance se prikazuje imovina poduzeća, a u pasivi izvori te imovine. Bilančna ravnoteža se zapisuje na sljedeći način: $AKTIVA = PASIVA$ odnosno $IMOVINA = OBVEZA + VLASTITI KAPITAL$. Početna bilanca je prva bilanca koja se izrađuje prilikom osnivanja poduzeća i ta ravnoteža je osigurana u njoj, a zadržava se dalje metodom dvojnog knjigovodstva (Žager, L. i Žager, K. 1999).

Prema Žager i suradnicima (2008) imovina poduzeća je sadržana u aktivi i ona predstavlja ekonomske resurse kojima se poduzeće koristi kako bi ostvarilo svoje djelatnosti. Resursi mogu biti novac, oprema, građevinski objekti, zalihe robe i slično. Imovina se sistematizira u dvije osnovne grupe: kratkotrajna imovina i dugotrajna imovina.

Prema Žager i suradnici (2020) dugotrajna imovina se još naziva stalna ili fiksna imovina. Dugotrajna imovina je imovina koja zadržava svoj pojavni oblik tijekom cijelog korisnog vijeka upotrebe te se postupno amortizira, odnosno troši. Ova vrsta imovine nabavlja se kako bi služila u proizvodnom procesu poduzeća kroz duže vremensko razdoblje. Prema Vidučić, Lj. (2006) dugotrajna imovina prikazuje se kao bruto imovina umanjena za obračunatu kumulativnu amortizaciju.

Dugotrajna imovina se dijeli na (Tintor, Ž. 2020):

- materijalnu imovinu,
- nematerijalnu imovinu,
- financijsku imovinu,
- potraživanja.

Materijalna imovina je dio imovine koji ima materijalni ili fizički oblik. Primjeri materijalne imovine su: zemljišta, zgrade, oprema, postrojenja, transportna sredstva i slično. Nematerijalna imovina je dio stalne imovine i ona nema materijalni ili fizički oblik, ali poduzeće od nje u budućnosti očekuje ekonomsku korist. Primjeri nematerijalne imovine su: patenti, licence, koncesije, izdaci za istraživanje i razvoj i slično (Žager, L. i Žager, K. 1999). Financijska imovina je oblik imovine koji nastaje ulaganjem slobodnih novčanih sredstava na rok koji je dulji od jedne godine. Najčešći oblici financijske imovine pojavljuju se prilikom ulaganja u vrijednosne papire poput dionica ili obveznica te posuđivanjem novca odnosno davanjem dugoročnih kredita drugim poduzećima. Potraživanja se uglavnom odnose na potraživanja od kupaca za prodanu robu na kredit koji je dulji od jedne godine. Također potraživanja predstavljaju imovinu u obliku prava jer se nalaze između prijelaznog oblika materijalne i nematerijalne imovine te novca (Žager i suradnici, 2020).

Tekuća imovina označava likvidniji dio ukupne poslovne imovine dioničkog društva. Takva imovina se drži u pravilu u kraćem roku od godine dana te se pri tome troši jednokratnim upotrebama u poslovnim procesima, preoblikujući se u druge oblike imovine. U legalnoj bilanci hrvatskih društava takva imovina se naziva kratkotrajnom imovinom (Orsag, S., 2015).

Kratkotrajna imovina se dijeli na (Tintor, Ž. 2020):

- zalihe,
- potraživanja,
- financijska imovina,

- novac u banci i blagajni.

Zalihe su materijalni oblik kratkotrajne imovine i najčešće se pojavljuju kao zalihe sirovina i materijala, zalihe proizvodnje, nedovršenih proizvoda, zalihe gotovih proizvoda i slično. Uglavnom pod zalihe se svrstavaju i isplaćeni predujmovi za nabavu sirovina, robe, materijala i slično. Potraživanja podrazumijevaju potraživanja od kupaca za prodane proizvode ili izvršene usluge, potraživanja od zaposlenih, kompenzacije, potraživanja od osiguravajućih kuća i tako dalje (Žager i suradnici, 2008). Financijska imovina predstavlja plasman novca na rok koji je kraći od jedne godine. Financijska imovina se ostvaruje davanjem kredita drugim poduzećima i kupnjom kratkoročnih vrijednosnih papira. Novac uvijek ima oblik kratkotrajne ili tekuće imovine. U novac spadaju gotovina u blagajni, novac na žiroračunu, izdvojena novčana sredstva za isplatu čekova i tako dalje. Postoji situacija kada novac nije oblik tekuće imovine, a to je kada je novac na nekom računu duže vrijeme blokiran (Žager, L. i Žager, K. 1999).

Prema Vidučić, Lj. (2012), pasiva bilance se sastoji od obveza i vlastitog kapitala na određeni dan.

Sva imovina kojom poduzeće raspolože ima svoje podrijetlo, put i način pritjecanja u poduzeće, to jest izvore od kojih je pribavljena. Izvori imovine su različite pravne i fizičke osobe koje svoja novčana sredstva ulažu u poduzeće. Ovisno o tome tko je uložio imovinu u poduzeće, sam vlasnik ili neki drugi poslovni subjekt, nastaju obveze poduzeća (Žager i suradnici, 2020).

Izvori imovine prema vlasništvu dijele se na (Žager i suradnici, 2020):

- vlastite izvore i
- tuđe izvore.

Prema Vidučić, Lj. (2012), obveze prikazuju koji dio imovine pripada vjerovnicima, odnosno novac koji se duguje vjerovnicima. Prema Žager i suradnicima (2020:93) „obveza je postojeći dug poduzeća, proizašao iz prošlih događaja, za čije se podmirenje očekuje smanjenje resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi“.

Prema roku dospijeaća obveza razlikujemo (Žager i suradnici, 2020):

- kratkoročne izvore (kratkoročne obveze),
- dugoročne izvore (dugoročne obveze) i
- trajne izvore (kapital ili glavnica).

Kratkoročne obveze su obveze koje poduzeće mora podmiriti unutar jedne godine. Iznos i struktura kratkoročnih obveza su jako važan kriteriji u ocjeni održavanja likvidnosti (Žager, L., i Žager, K. 1999).

Kratkoročne obveze se dijele na (Bolfek i suradnici, 2011):

- obveze prema dobavljačima,
- obveze prema zaposlenicima,
- obveze za poreze i doprinose,
- obveze za kratkoročne pozajmice,
- druge kratkoročne obveze.

Dugoročne obveze su one obveze čije je dospijeće plaćanja preko jedne godine. Primjeri dugoročnih obveza su: primljeni dugoročni krediti od banaka i drugih financijskih institucija te obveze po emitiranim obveznicama i izdanim dužničkim vrijednosnim papirima (Žager i suradnici, 2008).

Prema Vidučić, Lj. (2012) u dioničkim društvima vlasnički kapital predstavlja dioničku glavnica koja uključuje:

- prioritetne dionice,
- obične dionice
- dodatno uplaćeni kapital,
- rezerve,
- zadržanu dobit,
- dobit/gubitak tekuće godine.

Prema Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja (2020) vlastiti kapital je vlastiti izvor financiranja imovine i trajni izvor te se izračunava kao ostatak imovine poduzetnika nakon plaćanja svih njegovih obveza. Upis vlastitog kapitala u trgovačko društvo se može upisati u obliku novca, stvari ili prava, ali minimalno 50% temeljnog kapitala mora biti uplaćeno u novcu (Bolfek i suradnici, 2011).

Tablica 1: Prikaz strukture bilance

AKTIVA	PASIVA
A. POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL	A. KAPITAL I REZERVE
B. DUGOTRAJNA IMOVINA	1. Upisani temeljni kapital
1. Nematerijalna imovina 2. Materijalna imovina 3. Dugotrajna financijska imovina 4. Potraživanja	2. Kapitalne rezerve 3. Rezerve iz dobiti 4. Revalorizacijske rezerve 5. Zadržana dobit ili preneseni gubitak
C. KRATKOTRAJNA IMOVINA	6. Dobit ili gubitak poslovne godine
1. Zalihe 2. Potraživanja 3. Kratkotrajna financijska imovina 4. Novac u banci i blagajni	B. REZERVIRANJA
	C. DUGOROČNE OBVEZE
	D. KRATKOROČNE OBVEZE
D. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	E. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA
E. UKUPNA AKTIVA	F. UKUPNA PASIVA

Izvor: izrada autorice prema Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/16)

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_10_95_2052.html

Iz tablice 1 je vidljivo da se bilanca sastoji od dvije strane koje uvijek moraju biti u ravnoteži. Na lijevoj strani se nalazi aktiva, a na desnoj pasiva. Aktiva predstavlja sve oblike imovine poduzeća, a pasiva predstavlja sve izvore te imovine koja se nalazi u aktivni.

2.2. Izvještaj o dobiti (RDG)

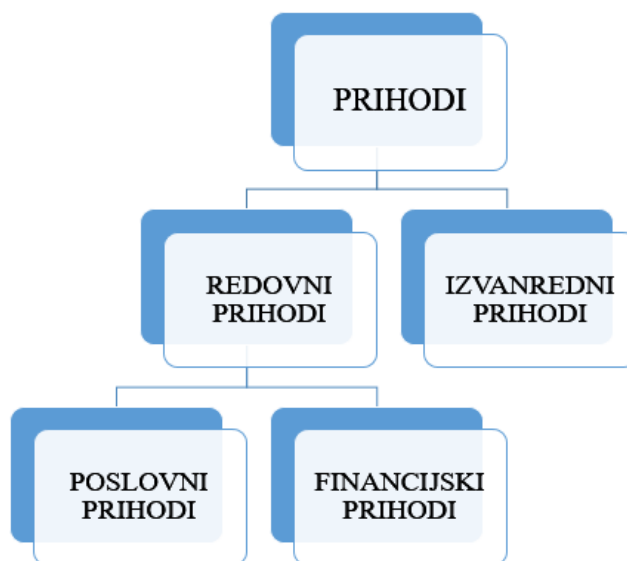
Račun dobiti i gubitka je drugi temeljni financijski izvještaj koji prikazuje aktivnost poduzeća u nekom razdoblju. Prikazuje strukturu prihoda i rashoda te njihovu razliku (dobit/gubitak) kao financijski rezultat u određenom obračunskom razdoblju. Pokazuje profitabilnost poslovanja poduzeća tijekom određenog vremenskog razdoblja (Vidučić, Lj 2006).

Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza. Najčešće su prihodi vezani uz realizaciju proizvoda i usluga i kao krajnji rezultat donose rast financijskog rezultata. Prihodi se dijele na: redovne i izvanredne prihode (Žager i suradnici, 2008).

Prema Žager, L. i Žager, K. (1999), redovni prihodi nastaju prodajom proizvoda na tržištu ili prodajom trgovačke robe ili pružanjem usluga. Prihodi se računovodstveno bilježe u trenutku prodaje proizvoda, na osnovu izdanih računa. Redovni prihodi se dijele na: poslovne i

financijske prihode. Poslovni prihodi su prihodi koji se pojavljuju svakodnevno i čini najveći udio u strukturi prihoda. Financijski prihodi nastaju kao rezultat plasiranja viška slobodno raspoloživog novca u financijsku imovinu. Taj višak se može uložiti u dionice, obveznice ili posuditi te kasnije ostvariti naknada u obliku dividende ili kamata. Također u financijske prihode spadaju i tečajne razlike.

Izvanredni prihodi su prihodi koji se pojavljuju rijetko te se zbog toga ne mogu predvidjeti i planirati. Najčešći primjeri izvanrednih prihoda su prodaja dugotrajne imovine, prodaja sirovine, otpis obveza i inventurni višak (Žager i suradnici, 2008).

Slika 3: Struktura prihoda

Izvor: izrada autorice prema knjizi Žager, L., Žager, K., Analiza financijskih izvještaja (1999).

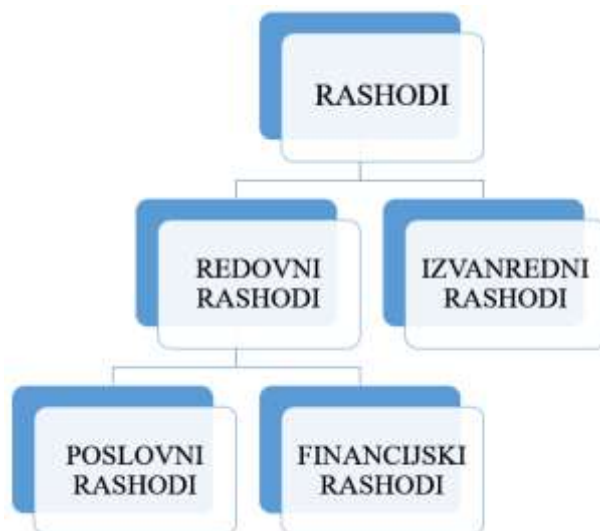
Rashodi spadaju u negativni dio financijskog rezultata i nastaju kao posljedica smanjenja imovine ili povećanja obveza te imaju utjecaj na smanjenje kapitala poduzeća. U rashode spadaju sirovine, materijali, strojevi, energija itd. koji su morali biti utrošeni u poslovnom procesu radi postizanja poslovnog učinka. Tek kada dođe do prodaje proizvoda, troškovi koju su morali biti utrošeni za proizvodnju i prodaju tog proizvoda postaju rashodi tog razdoblja. Rashodi se dijele na: redovne i izvanredne rashode (Žager i suradnici, 2008).

Redovni rashodi se dijele na: poslovne i financijske rashode.

Poslovni rashodi su oni rashodi koji nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća. Poslovne rashode čine troškovi koji su sadržani u prodanim proizvodima, u nabavnoj vrijednosti prodane robe, u ostalim troškovima razdoblja itd. Financijski rashodi (rashodi

financiranja) nastaju korištenjem tuđeg novca. Najčešći primjer financijskog rashoda su kamate, negativne tečajne razlike i slično (Žager, L. i Žager, K. 1999).

Izvanredni rashodi su rashodi koji se rijetko pojavljuju u poslovanju te se zbog toga teško predviđaju. Posljedica izvanrednih rashoda je smanjenje vrijednosti imovine ili povećanje obveza. Najčešći primjeri izvanrednih rashoda su: otuđenje imovine, štete, kazne, ispravci rashoda iz prethodnih godina itd.

Slika 4: Struktura rashoda

Izvor: izrada autorice prema knjizi Žager, L., Žager, K., Analiza financijskih izvještaja (1999).

Slika 5: Prikaz računa dobiti i gubitka

Izvor: izrada autorice

Slika 5 prikazuje strukturu računa dobiti i gubitka. Račun dobiti i gubitka se sastoji od prihoda i rashoda čijim se oduzimanjem dobiva dobit prije oporezivanja. Kada se od dobiti prije oporezivanja oduzme porez na dobit dobiva se dobit nakon oporezivanja, odnosno dobit ili gubitak kao financijski rezultat. Iz toga se zaključuje kako račun dobiti i gubitka prikazuje koliko se prihoda i rashoda ostvarilo u nekom vremenskom razdoblju i kolika je bila ostvarena dobit (gubitak).

2.3. Izvještaj o novčanim tokovima

Prema Žager, L. i Žager, K. (1999), izvještaj o novčanom toku je treći temeljni financijski izvještaj koji prikazuje izvore pribavljanja i način upotrebe novca te primitke i izdatke i njihovu razliku, odnosno čisti novčani tok. Izvještaj o novčanom toku zajedno s bilancom i računom dobiti i gubitka daje pravu sliku „zdravstvenog stanja“ poduzeća. Obveznici sastavljanja izvještaja o novčanom toku u Republici Hrvatskoj su srednja i velika poduzeća (Žager i suradnici, 2008).

Osnovni elementi izvještaja o novčanim tokovima su (Žager i suradnici, 2020):

- primitci,
- izdatci i
- čisti ili neto novčani tok

Novčani tokovi su podijeljeni u tri skupine aktivnosti kao novčani tok od (Vidučić, Lj. 2006):

1. Poslovne aktivnosti,
2. Investicijske aktivnosti,
3. Financijske aktivnosti.

Poslovne aktivnosti su glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje u osnovi imaju najznačajniji utjecaj na rezultat poslovanja poduzeća. Poduzeće najviše novca ostvaruje na temelju poslovnih aktivnosti jer je to najkvalitetniji izvor novca, ukoliko to nije tako, to može ukazivati na postojanje ozbiljnih problema u naplati što može imati za posljedicu pad likvidnosti poduzeća. Neki od primjera poslovnih aktivnosti su (Žager i suradnici, 2020):

- novčani primici na osnovi prodaje robe ili pružanja usluga,
- novčani primici od provizija, naknada i tantijema,
- novčani izdatci dobavljačima za isporučenu robu ili usluge,
- novčani izdatci vezani uz porez na dobit itd.

Prema Vidučić, Lj. (2006) investicijske aktivnosti rezultat su investiranja i dezinvestiranja u imovinu, dugoročnog investiranja i dezinvestiranja u financijsku imovinu. Neki od primjera investicijskih aktivnosti su (Žager i suradnici, 2008):

- novčani primici od prodaje nekretnina, opreme i postrojenja,
- novčani primici od povrata danih kredita drugima,
- novčani primici od prodaje dionica i obveznica drugih poduzeća,

- novčani izdatci za nabavu nekretnina, opreme i postrojenja itd.

Financijske aktivnosti rezultat su prikupljanja novca za tekuće poslovanje i investiranje poduzeća, odnosno financiranje poslovanja (Vidučić, Lj. 2006). Obuhvaćaju promjene koje su vezane uz strukturu obveza i kapitala. Neki od primjera financijskih aktivnosti su (Žager i suradnici, 2008):

- novčani primici od emisije dionica,
- novčani primici od emisije obveznica i drugih vrijednosnih papira,
- novčani izdatci za otkup vlastitih dionica,
- novčani izdatci za dividende, kamate i slično.

Izvještaj o novčanom toku može biti sastavljen i na osnovi (Žager i suradnici, 2008):

1. direktne metode ili
2. indirektne metode

Izvještaj o novčanom toku sastavljen putem direktne metode podrazumijeva objavljivanje ukupnih primitaka i ukupnih izdataka novca koji su razvrstani prema osnovnim aktivnostima: poslovnim, investicijskim i financijskim aktivnostima. Za većinu korisnika direktna metoda sastavljanja izvještaja o novčanom toku je razumljivija. Indirektna metoda sastavljanja izvještaja o novčanom toku prikazuje neto dobit ili gubitak koji se zatim usklađuje s nenovčanim izdacima i amortizacijom (Žager i suradnici, 2008).

Tablica 2: Izvještaj o novčanom toku

A) POSLOVNE AKTIVNOSTI
1.) Primici iz poslovnih aktivnosti
2.) Izdaci iz poslovnih aktivnosti
3.) Čisti novčani tok
B) INVESTICIJSKE AKTIVNOSTI
1.) Primici iz investicijskih aktivnosti
2.) Izdaci iz investicijskih aktivnosti
3.) Čisti novčani tok
C) FINACIJSKE AKTIVNOSTI
1.) Primici iz financijske aktivnosti
2.) Izdaci iz financijske aktivnosti
3. Čisti novčani tok
D) UKUPNO ČISTI NOVČANI TOK (A+B+C)
E) NOVAC NA POČETKU RAZDOBLJA
F) NOVAC NA KRAJU RAZDOBLJA

Izvor: izrada autorice prema knjizi Žager, L., Žager, K., Analiza financijskih izvještaja (1999).

Tablica 2 prikazuje osnovnu strukturu izvještaja o novčanom toku sastavljenog na osnovi direktne metode. Ovaj način prikazivanja izvještaja prikazuje konkretne primitke i izdatke klasificirane po vrsti aktivnosti.

2.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala je financijski izvještaj koji objašnjava promjene, odnosno smanjenje ili povećanje glavnice između dva obračunska razdoblja. Način sastavljanja izvještaja propisan je Pravilnikom o strukturi i sadržaju GFI. Prema MRS-u 1 izvještaj o promjenama kapitala mora posebno iskazati sljedeće pozicije (Žager i suradnici, 2008):

1. dobit ili gubitak razdoblja,
2. sve stavke prihoda ili rashoda, dobitaka ili gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos,
3. učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka,
4. dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi,
5. iznos zadržane dobiti na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja,
6. usklađenja svake druge pozicije kapitala

Cilj izvještaja o promjenama vlasničkog kapitala je prikazati promjene na računu kapitala koje proizlaze iz zadržane dobiti. Iznos zadržane dobiti se povećava stvaranjem dobiti, a smanjuje se za iznos ostvarenog gubitka i za iznos dividendi (Žager i suradnici, 2008). Svrha izvješća je dati prikaz promjene neto vrijednosti poduzeća to jest bogatstva dioničara, gdje se pri tome u bilješci navodi uzrok rasta/pada glavnice (Vidučić, Lj. 2006).

Glavni utjecaj na promjene kapitala ima RDG, isplata dividende, stvaranje kapitalnih pričuva, dokapitalizacija, dekapitalizacija i dr. Izvještaj daje informacije o financijskom stanju poduzetnika i smatra se pomoćnim izvještajem radi boljeg spoznavanja bilance (Bakran i suradnici, 2017).

2.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Prema Žager i suradnicima (2008), uz osnovna četiri temeljna financijska izvještaja postoji niz dodatnih popratnih iskaza. Jedan od njih su bilješke uz financijske izvještaje. Bilješke dodatno objašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja pojedinih pozicija u temeljnim financijskim izvještajima. Trebaju sadržavati sve informacije koje nisu direktno vidljive iz ostalih temeljnih

financijskih izvještaja. Cilj bilješki je pridonijeti kvaliteti i upotrebljivosti računovodstvenih informacija (Bakran i suradnici, 2017).

Uloga bilješki:

- pružanje informacija na temelju koje su sastavljeni financijski izvještaji,
- koje računovodstvene politike i načela su se primjenjivala prilikom izrade,
- objava svih informacija prema MSFI,
- ostale dodatne informacije koje nisu prikazane u financijskim izvještajima.

Bilješke bi trebale prikazivati (Žager i suradnici, 2008):

- metode procjene bilančnih pozicija,
- eventualna odstupanja od postavljenih metoda s razlozima odstupanja i kvantifikacijom učinaka tih odstupanja,
- pregled obaveza s rokom dospjeća duljim od pet godina,
- prosječan broj zaposlenih,
- broj i nominalna vrijednost izdanih dionica po vrstama i tako dalje.

Ostali podaci koji bi trebali biti dio bilješki su podaci koji uključuju podatke o dugoročnim zajmovima, uvjete leasinga, planove emisije dionica itd. Direktor je osoba koja odlučuje hoće li te bilješke biti točne i razumljive (Vidučić i suradnici, 2015). S druge strane bilješke su često nepotpune i nejasne zbog straha od otkrivanja previše informacija konkurenciji ili informacija o pogrešnim odlukama posloводства (Tracey, 1994).

3. METODE I ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Prema Tintor, Ž. (2020), horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja temeljni su instrument i postupak analize financijskih izvještaja. Horizontalna analiza se naziva još i komparativna analiza pomoću koje se opaža tendencija i dinamika promjena nekih pozicija financijskih izvještaja, dok vertikalna analiza koja se još naziva i strukturna analiza daje uvid u strukturu i promjene u strukturi imovine i izvora financiranja poduzeća.

3.1. Horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna ili komparativna analiza daje uvid u tendenciju i dinamiku promjene pojedinih pozicija financijskih izvještaja. Podloga za horizontalnu analizu su komparativni financijski izvještaji. Komparativni financijski izvještaji su prikaz izvora financijskih informacija gdje se mogu vidjeti istovrsni podaci iz financijskih izvještaja prikazani u odgovarajućoj tabličnoj formi te se mogu razmatrati u kontekstu uspoređivanja. (Tintor, Ž. 2020).

Horizontalna analiza smatra se primarnim oblikom ispitivanja financijskih izvještaja jer se njezina analiza svodi na utvrđivanje apsolutne ili postotne razlike između istovrsnih podataka za razdoblje dvije ili više godina. Na temelju tih promjena može se prosuditi uspješnost i sigurnost poslovanja pojedinog poduzeća (Tintor, Ž. 2020).

Kako bi se potrebni podaci mogli interpretirati potrebni su određeni standardi s kojima se uspoređuju dobiveni podaci. Postoje tri standarda u praksi, a to su (Tintor, Ž. 2020):

1. uspješnost poslovanja poduzeća u prošlosti
2. uspješnost poslovanja konkurentskih poduzeća iste djelatnosti
3. prosječni pokazatelj grane djelatnosti poduzeća

Prema Belak, V. (1995), horizontalna analiza korisna je za poduzeće koje međusobno uspoređuje pojedine stavke financijskih izvještaja za više uzastopnih godina. Podaci se uspoređuju s baznom godinom, ali poduzeća često podatke uspoređuju i s prethodnim godinama temeljem verižnih indeksa. Osnovni problemi unutar analize predstavljaju inflacija, promjene politike bilanciranja i obračunskog sustava jer tada analiza postaje neusporediva i može stvoriti lažnu sliku.

Vertikalna analiza daje uvid u promjene u strukturi između određenih pozicija u financijskim izvještajima pokazujući postotni udio pojedine stavke pojedinačno u odnosu na ukupni zbroj (Gulin, Tušek i Žager, 2004:179). Podloga za provedbu vertikalne analize su strukturni financijski izvještaji te se mogu razmatrati u kontekstu raščlanjivanja. Strukturiranje se postiže

tako da se odredi bazna pozicija financijskog izvještaja koja se izjednačava sa 100, a potom se sve druge pozicije izračunavaju kao postotak od bazne pozicije (Tintor, Ž. 2020). Kod provođenja vertikalne analize bilance, aktiva i pasiva se izjednačavaju sa 100. Time se pojedine pozicije bilance izračunavaju kao postotak od ukupne aktive ili pasive. Kod računa dobiti i gubitka uglavnom se neto prodaja izjednačava sa 100, što znači da se pojedine pozicije računa dobiti i gubitka izračunavaju kao postotak od neto prodaje (Žager i suradnici, 2008).

Kod provođenja vertikalne financijske analize, strukturni financijski izvještaji koje se temelje na bilanci usmjereni su na dva važna aspekta (Žager i suradnici, 2008):

1. razmatranje izvora imovine poduzeća koji mogu biti kratkoročne obveze, dugoročne obveze ili vlastiti izvori
2. razmatranje strukture imovine koja se prije svega odnosi na odnos kratkotrajne i dugotrajne imovine koji je prije svega determiniran djelatnošću koje poduzeće obavlja.

Razmatranjem komparativnih i strukturnih financijskih izvještaja moguće je doći do istih zaključaka, ali treba napomenuti da su strukturni financijski izvještaji vrlo korisni kod uspoređivanja s drugim poduzećima (Žager i suradnici, 2008).

Prednosti vertikalne analize u odnosu na horizontalnu analizu:

1. omogućuje usporedbu poduzeća koji su različitih veličina
2. svi podatci su izraženi u postocima
3. omogućuje prepoznati probleme, odnosno slabe točke ili jake strane poduzeća

Prednosti horizontalne analize u odnosu na vertikalnu analizu:

1. ispituje više obračunskih razdoblja,
2. omogućuje usporedbu trenutnog financijskog stanja poduzeća s njegovim prošlim stanjem.

3.2. Analiza putem financijskih pokazatelja

Prema Vidučić, Lj. (2006), analiza putem financijskih pokazatelja jedna je od najčešće korištenih analiza financijskih izvještaja i predstavlja prvu fazu financijske analize.

Pokazatelj je racionalni ili odnosni broj. To znači da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom (Gulin i suradnici, 2004). Financijski pokazatelj je nositelj informacija koje su potrebne za upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća. S

obzirom na vremensku dimenziju, pokazatelje možemo podijeliti u dvije skupine (Žager i suradnici, 2008):

1. prva skupina obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutar određenog vremenskog razdoblja i temelji se na podacima iz izvještaja o dobiti
2. druga skupina se odnosi na točno određeni trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance te govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku.

Grupe financijskih pokazatelja (Gulin i suradnici, 2004):

1. pokazatelji likvidnosti,
2. pokazatelji zaduženosti,
3. pokazatelji aktivnosti,
4. pokazatelji ekonomičnosti,
5. pokazatelji profitabilnosti,
6. pokazatelji investiranja.

Temeljni kriterij dobrog poslovanja se ostvaruju kroz dva kriterija (Gulin i suradnici, 2004):

1. kriterij sigurnosti (likvidnost, financijska stabilnost i zaduženost)
2. kriterij uspješnosti (profitabilnost, ekonomičnost, investiranje)

Pokazatelji aktivnosti mogu se svrstati u obje skupine zato što s jedne strane bitno utječu na likvidnost i financijsku stabilnost, dok s druge strane direktno utječu na profitabilnost poslovanja poduzeća. Kriteriji sigurnosti i uspješnosti poslovanja poduzeća u kratkom roku su suprotstavljeni, a dugoročno gledano sigurnost uvjetuje uspješnost poslovanja poduzeća i obrnuto (Gulin i suradnici, 2004).

1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

Likvidnost je sposobnost društva da podmiri svoje dospelje obveze u roku, te se zbog toga još može promatrati i kao kratkoročna solventnost. Uobičajeni pokazatelji likvidnosti su navedeni u tablici 3 (Žager i suradnici, 2008).

Tablica 3: Koeficijenti likvidnosti

NAZIV KOEFICIJENTA	FORMULA
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Kratkotrajna imovina - zalihe / kratkoročne obveze
Koeficijent trenutne likvidnosti	novac / kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina / kapital + dugoročne obveze

Izvor: izrada autorice prema časopisu Guzić, Š., Računovodstvo Revizija i Financije br.3 (2019.)

Koeficijent tekuće likvidnosti najbolji je pojedinačni pokazatelj likvidnosti. Računa se dijeljenjem kratkotrajne imovine s kratkoročnim obvezama. Ocjena vrijednosti pokazatelja uspoređuje se s prosjekom industrije i analizom trenda. Previsoki pokazatelj upućuje na to da poduzeće slabo upravlja kratkotrajnom imovinom ili da slabo koristi kratkoročne kredite. Prenizak pokazatelj uočava na problem bržeg rasta kratkoročnih obveza u odnosu na kratkotrajnu imovinu. Preporuka je da ovaj pokazatelj treba biti između 1,5 i 2. Iako pokazatelj može iznositi 2 to ne mora značiti da je poduzeće sigurno, već može upućivati i na bilančnu vrijednost zaliha i potraživanja koja je precijenjena. Međutim i pokazatelj koji iznosi 1 ne mora upućivati na zabrinutost, ako poduzeće ima dobro upravljanje potraživanjem i zalihama te raspoloživu kreditnu liniju s bankom (Vidučić, Lj. 2006).

Koeficijent ubrzane likvidnosti koristi se za procjenu može li poduzeće pokriti svoje kratkoročne obveze sa svojom najlikvidnijom imovinom. Računa se dijeljenjem kratkotrajne imovine koja je umanjena za zalihe s kratkoročnim obvezama. Preporuka je da pokazatelj iznosi 1 ili više, ovisno o industriji. Previsoki pokazatelj signalizira da je potrebno unaprijediti upravljanje gotovinom zbog smanjenja suviška gotovine, pooštriti kreditnu politiku ili smanjiti kratkotrajnu imovinu u korist dugotrajne imovine (Vidučić, Lj. 2006).

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost poduzeća za trenutačno podmirenje obveza. Računa se dijeljenjem novca s kratkoročnim obvezama. Ovaj pokazatelj može biti nerealan i ne dati pravu sliku likvidnosti. Primjer takvog problema je da na dan računanja stigne velika uplata na žiroračun te će zbog toga koeficijent biti nerealno visok i pokazati da poduzeće nema problem s likvidnošću (Žager i suradnici, 2008).

Koeficijent financijske stabilnosti u omjer stavlja dugotrajnu imovinu i vlastiti kapital uvećan za dugoročne obveze. Optimalna veličina treba biti manje od 1. Ako je pokazatelj manji od 1 to znači da poduzeće dijelom financira kratkotrajnu imovinu iz dugoročnih obveza, a ako je pokazatelj veći od 1 to znači da poduzeće dugotrajnu imovinu financira iz kratkoročnih obveza, a to može negativno utjecati na financijsku stabilnost i likvidnost društva (Žager i suradnici, 2008).

2. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI

Pokazatelji zaduženosti se koriste za procjenu financijskog rizika poduzeća (Vidučić, Lj. 2006). Pokazatelji zaduženosti su odraz strukture pasive i govore koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala te koliko se imovine financira iz tuđeg kapitala. Pomoću ovih pokazatelja moguće je utvrditi odnos između tuđeg kapitala i vlastitog kapitala te se analizira sposobnost poduzeća u podmirenju svojih obveza.

U analizi zaduženosti važne su dvije vrste pokazatelja zaduženosti (Vukoja, B. 2009):

1. pokazatelj na temelju stavljanja u omjer računa bilance radi utvrđivanja razmjera u kojem se imovina financirala posuđenim sredstvima
2. pokazatelj na temelju računa bilance uspjeha radi utvrđivanja koliko su puta fiksne naknade pokrivena dobitkom

Uobičajeni pokazatelji zaduženosti su navedeni u tablici 4 (Gulin i suradnici, 2004).

Tablica 4. Koeficijenti zaduženosti

NAZIV KOEFICIJENTA	FORMULA
Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze / ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	vlastiti kapital / ukupna imovina
Koeficijent odnosa obveza i glavnice	ukupne obveze / kapital
Koeficijent troškova kamata	bruto dobit + kamate / kamate

Izvor: izrada autorice temeljem časopisa Guzić, Š., Računovodstvo Revizija i Financije br.3 (2019.) i Tintor, Ž. (2020): Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnih upravljačkih odluka

Koeficijent zaduženosti prikazuje koliki udio sredstava su osigurali vjerovnici. Računa se dijeljenjem ukupnih obveza s ukupnom imovinom. Visok pokazatelj uočava na to da poduzeće mora plaćati veće troškove kamata, dok nizak pokazatelj znači manju zaduženost. Ovaj pokazatelj se izražava u postotku (Vidučić, Lj. 2006).

Koeficijent vlastitog financiranja je komplementaran koeficijentu zaduženosti. Računa se dijeljenjem vlastitog kapitala s ukupnom imovinom. Pokazatelj ukazuje na to u kojem omjeru vlastito financiranje sudjeluje u poslovanju poduzeća. Preporuka je da pokazatelj iznosi više od 0,50. To onda ukazuje na to da se poduzeće financira iz vlastitih izvora s više od 50%, odnosno onda kažemo da što je stupanj samofinanciranja veći, vjerovnici su sigurniji i rizik poslovanja poduzeća je manji (Vukoja, B. 2009).

Koeficijent odnosa duga i glavnice pokazuje koliki je odnos vlastitih i tuđih izvora u financiranju poslovanja poduzeća. Ako su obveze poduzeća veće od vlastitog kapitala, to znači da se poduzeće financira uglavnom tuđim novcem (Vukoja, B. 2009).

Koeficijent troškova kamata je jedan od pokazatelja koji prikazuje dinamičku zaduženost poduzeća. Prikazuje koliko poslovni dobitak može pasti, a da to ne dovede u pitanje plaćanje kamata. Računa se dijeljenjem bruto dobiti zbrojene s kamata s godišnjim troškovima kamata (Vukoja, B. 2009).

3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

Analiza aktivnosti poduzeća se računa pomoću podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka te daje podatke o učincima uporabe ukupne imovine ili pojedinih dijelova imovine kroz ostvarene prihode razdoblja poslovanja poduzeća. Pomoću pokazatelja aktivnosti poslovanja mjeri se koliko poduzeće efikasno upotrebljava svoje resurse. Uobičajeni pokazatelji aktivnosti su navedeni u tablici 5.

Tablica 5: Koeficijenti aktivnosti

NAZIV KOEFICIJENTA	FORMULA
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihodi / ukupna imovina
Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine	ukupni prihodi / dugotrajna imovina
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	ukupni prihod / kratkotrajna imovina
Koeficijent obrtaja zaliha	ukupni prihodi / zalihe
Koeficijent obrtaja potraživanja	prihodi od prodaje / potraživanja od kupaca
Koeficijent naplate potraživanja	broj dana u godini / koeficijent obrtaja potraživanja

Izvor: izrada autorice temeljem izvora Guzić, Š., Računovodstvo Revizija i Financije br.3 (2019.) i Tintor, Ž. (2020): Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnih upravljačkih odluka

Koeficijent obrtaja ukupne imovine prikazuje relativnu efikasnost poduzeća u korištenju imovine u stvaranju rezultata. Računa se dijeljenjem ukupnih prihoda s ukupnom imovinom. Ovaj pokazatelj ukazuje na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Što je koeficijent veći, veća je i brzina cirkulacije imovine (Vukoja, B 2009).

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine mjeri efikasnost poduzeća u korištenju opreme i postrojenja povezujući prodaju i dugotrajnu imovinu. Računa se dijeljenjem ukupnih prihoda s dugotrajnom imovinom. Poželjna je što veća vrijednost ovog koeficijenta. Nizak koeficijent ukazuje na moguće probleme u vezi marketinga, govori da poduzeće ima novija postrojenja i opremu ili neuposlenu kapacitete ili da investira zbog udovoljavanja potreba procijenjene povećane prodaje. Kada je riječ o neuposlenim kapacitetima poduzeće bi trebalo razmotriti odluku o prodaji dijela imovine zbog nabavke adekvatne imovine (Vidučić, Lj. 2006).

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine govori koliko se puta kratkotrajna imovina obrne tijekom jedne godine. Ovim koeficijentom se mjeri relativna efikasnost kojom poduzeće upotrebljava kratkotrajnu imovinu za stvaranje prihoda. Računa se dijeljenjem ukupnih prihoda s kratkotrajnom imovinom. Što je ovaj koeficijent veći, to je poslovanje poduzeća s kratkotrajnom imovinom uspješnije.

Koeficijent obrtaja zaliha prikazuje koliko se puta zalihe obrnu tijekom jedne godine, odnosno prikazuje efikasnost upravljanja zalihama. Računa se dijeljenjem ukupnih prihoda s zalihama. Ovaj koeficijent ovisi o vrsti djelatnosti kojom se poduzeće bavi (maloprodaja, veleprodaja, pružanje usluga...). Efikasnost u upravljanju zalihama može jako utjecati na novčani tok i na uspješno poslovanje. Visok koeficijent može upućivati na to da poduzeće previše iskorištava zalihe i time gubi kupce. Nizak koeficijent može ukazivati na to da poduzeće ima velike oportunitetne troškove, odnosno da neefikasno koristi sredstva ili pak da su zalihe zastarjele pa ih se treba otpisati ili da se poduzeće priprema za ekspanziju. (Vidučić, Lj. 2006).

Koeficijent obrtaja potraživanja pomaže odrediti prosječno trajanje naplate potraživanja. Računa se dijeljenjem prihoda od prodaje s potraživanjem od kupaca.

Dani naplate potraživanja mjere dužinu vremena koja je potrebna za naplatu potraživanja. Računa se dijeljenjem brojem dana u godini s koeficijenta obrtaja potraživanja od kupaca. Što je koeficijent obrtaja potraživanja manji, to je trajanje naplate dulje i obrnuto. Rezultat se izražava u danima.

4. POKAZATELJ EKONOMIČNOSTI

Pokazatelj ekonomičnosti ima za cilj pokazati koliko se prihoda ostvari na svaku jedinicu rashoda. Pokazatelj se računa na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Uobičajeni pokazatelji ekonomičnosti su navedeni u tablici 6 (Žager i suradnici, 2008).

Tablica 6: Koeficijenti ekonomičnosti

NAZIV KOEFICIJENTA	FORMULA
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi / ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja	poslovni prihodi / poslovni rashodi
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi / financijski rashodi

. Izvor: izrada autorice prema Tintor, Ž. (2020): Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnih upravljačkih odluka

Ekonomičnost ukupnog poslovanja ukazuje na to je li poduzeće na kraju godine ostvarilo dobit ili gubitak. Računa se dijeljenjem ukupnih prihoda s ukupnim rashodima. Kada je iznos

koeficijenta veća od 1, to znači da je poduzeće ostvarilo neto dobit, a kada je iznos koeficijenta manja od 1, tada je poduzeće zabilježilo neto gubitak. Što je koeficijent veći to znači da poduzeće stvara više ukupnih prihoda po jedinici ukupnih rashoda.

Ekonomičnost poslovanja važan je koeficijent koji ukazuje na to je li poduzeće ostvarilo više prihoda iz poslovnih aktivnosti u odnosu na poslovne rashode, odnosno generira li poduzeće dobit iz redovitog poslovanja. Računa se dijeljenjem poslovnih prihoda s poslovnim rashodima. Kada je vrijednost ovog koeficijenta veća od 1, tada je poduzeće ostvarilo pozitivan poslovni rezultat, a kada je koeficijent manji od 1, tada je poduzeće ostvarilo negativan poslovni rezultat. Ekonomičnost financiranja u omjer stavlja financijske prihode u odnosu na financijske rashode u određenom vremenskom razdoblju. Govori koliko se novčanih jedinica financijskih prihoda ostvari na svaku novčanu jedinicu financijskih rashoda. Kada je iznos koeficijenta veća od 1, tada poduzeće ostvaruje više financijskih prihoda od financijskih rashoda. Promatrajući ovaj koeficijent kroz prethodna razdoblja, njegovo smanjenje može ukazivati na rast zaduženosti poduzeća, odnosno na rast troškova kamata ili na smanjenje ulaganja u financijsku imovinu.

5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

Pokazatelji profitabilnosti pokazuju snagu zarade poduzeća to jest prikazuju ukupni efekt likvidnosti, upravljanja imovinom i dugom na mogućnost ostvarenja profita (Vukoja, B. 2009). Ova skupina pokazatelja spada u najznačajniji dio analize uspješnosti poslovanja i prikazuje učinkovitost poslovanja poduzeća.

Pokazatelji profitabilnosti se dijele u dvije temeljne skupine (Vukoja, B. 2009):

1. pokazatelji koji prikazuju profitabilnost u odnosu prema prodaji
 - bruto marža profita
 - neto marža profita
2. pokazatelji koji prikazuju profitabilnost u odnosu prema ulaganjima
 - rentabilnost imovine
 - rentabilnost vlastitog kapitala

Uobičajeni pokazatelji profitabilnosti navedeni su u tablici 7.

Tablica 7: Koeficijenti profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	FORMULA
Marža profita	bruto dobit / ukupni prihodi
Neto profitna marža	neto dobit / ukupni prihodi
Stopa povrata na imovinu (ROA)	neto dobit + rashodi od kamata / ukupna imovina
Stopa povrata glavnice (ROE)	neto dobit / glavnica

Izvor: izrada autorice temeljem časopisa Guzić, Š., Računovodstvo Revizija i Financije br.3 (2019.) i Tintor, Ž. (2020): Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnih upravljačkih odluka

Marža profita računa se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Računa se dijeljenjem bruto dobiti (dobit prije oporezivanja) s ukupnim prihodima. Marža profita prikazuje udio zarade prije kamata i poreza uvećanu za kamate s ukupnom prodajom poduzeća i izražava se u postotku. Što je marža profita veća, to je poduzeće uspješnije u ostvarivanju zarade (Vukoja, B. 2009). Ako je ovaj pokazatelj visok to može značiti da poduzeće želi s visokom maržom ostvariti visoki profit po jedinici prodaje te time žrtvuje obujam prodaje, dok nizak pokazatelj može govoriti kako se poduzeće opredijelilo za povećanje profitabilnosti povećanjem obujma prodaje (Vidučić, Lj. 2006).

Neto profitna marža prikazuje kako menadžment kontrolira svoje troškove, rashode i prihode, pa se ovaj pokazatelj koristi kao pokazatelj efikasnosti menadžmenta (Vidučić, Lj. 2006). Računa se dijeljenjem neto dobiti (dobit nakon oporezivanja) s ukupnim prihodima. Ovaj pokazatelj je najprecizniji pokazatelj konačnih učinaka realiziranih poslova i prikazuje koliki postotak prihoda ostaje u vidu dobiti s kojom se može slobodno raspolagati. Razlika između bruto i neto profitne marže je u poreznom opterećenju u odnosu prema ukupnim prihodima i kamatama (Vukoja, B. 2009).

Stopa povrata imovine (ROA) pokazuje uspješnost poduzeća u korištenju imovine u stvaranju dobiti. Računa se dijeljenjem neto dobiti uvećanom za rashode od kamata s ukupnom imovinom. Ovaj pokazatelj prikazuje koliko je poduzeće ukupno zaradilo na svaku novčanu jedinicu imovine (Vukoja, B. 2009).

Stopa povrata glavnice (ROE) prikazuje snagu zarade u odnosu na ulaganje dioničara. Računa se dijeljenjem neto dobiti s glavnicom. Uspoređujući ROA i ROE s kamatnim stopama na tržištu poduzeće može zaključiti je li mu više isplativo financirati se vlastitim kapitalom ili tuđim. Prema Santini (2013), kretanje profitabilnosti ROE ovisi o kretanju profitabilnosti ROA, visini kamatne stope i strukturi financiranja poduzeća. Ako je ROA veća od ponderirane prosječne tržišne kamatne stope ROE će rasti kod poduzeća koja imaju veći udio duga u strukturi kapitala. Sukladno tome poduzeću se isplati financirati zaduživanjem. Ako je ROA manja od ponderirane prosječne tržišne kamatne stope ROE će padati kod poduzeća koja imaju

veći udio duga u strukturi kapitala. Sukladno tome poduzeću se ne isplati financirati zaduživanjem.

6. POKAZATELJI INVESTIRANJA

Pokazatelji investiranja promatraju dioničko društvo, odnosno dionice tog poduzeća kao investiciju. Pokazatelji investiranja mjere ekonomske dohotke poduzeća za dioničare i pokazuje specifične multiplikatore vrijednosti tih ekonomskih dohodaka. Ovi pokazatelji se još smatraju i pokazateljima učinkovitosti vlastitog kapitala dioničkog društva (Orsag, S., 2015). Uobičajeni pokazatelji investiranja navedeni su u tablici 8.

Tablica 8: Pokazatelji investiranja

NAZIV KOEFICIJENTA	FORMULA
Dobitak po dionici (EPS)	neto dobit / broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	dividenda / broj dionica
Ukupna rentabilnost dionice (R _{Du})	dobit po dionici / tržišna vrijednost dionice
Odnos cijena i zarada po dionici (P/E)	tržišna vrijednost po dionici / zarada po dionici

Izvor: izrada autorice prema knjizi Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Gulin i suradnici (2004)

Dobitak po dionici (EPS) prikazuju profitabilnost po jednoj dionici. Računa se na temelju podataka iz zadnjeg izvještaja računa dobiti i gubitka dijeljenjem neto dobiti s brojem dionica (Vukoja, B. 2009).

Dividende po dionici (DPS) pokazuju koliki iznos dividendi će dioničar ostvariti za svaku dionicu koju ima u vlasništvu. DPS se računa dijeljenjem dividende po dionici s brojem dionica (Vukoja, B. 2009).

Ukupna rentabilnost dionice najznačajniji je pokazatelj investiranja. Računa se dijeljenjem EPS sa tržišnom vrijednosti dionice (PPS). Kod izračuna tržišne vrijednosti dionice važno je da se kapital iskaže po tržišnoj, a ne prema knjigovodstvenoj vrijednosti, stoga se u nazivniku i koristi tržišna cijena dionice (PPS) (Vukoja, B. 2009).

Odnos cijene i zarada po dionici se može protumačiti kao broj godina za koji se može vratiti ulaganje u dionice novom ulagaču.

4. ANALIZA FINANCIJSKE SITUACIJE PODUZEĆA VODOMATERIJAL D.D.

Analiza financijske situacije poduzeća ključni je alat za procjenu financijskog „zdravlja“ poduzeća i za utvrđivanje sposobnosti za održivo poslovanje u budućnosti. Kroz analizu poduzeća u obzir je uzeto prethodnih pet godina poslovanja: od 2018. do 2022. godine. Za analizu su korišteni bilanca i račun dobiti i gubitka. U sljedećim potpoglavljima 4.1., 4.2., i 4.3. je dan uvid u osnovne podatke o poduzeću, provedena je horizontalna i vertikalna analiza bilance i RDG-a te je provedena analiza uspješnosti poslovanja poduzeća pomoću izračuna financijskih pokazatelja.

4.1. Osnovni podatci o poduzeću

Vodomaterijal d.d. je trgovačko društvo koje je osnovano 1974. godine pod nazivom OOUR (Osnovna organizacija udruženog rada) u tadašnjem Vodovodu. Godine 1989. se odvojio od Vodovoda i posluje samostalno te poduzeće mijenja naziv u Vodomaterijal d.d. Godine 1996. zakonom o privatizaciji poduzeće postaje vlasništvom Hrvatskog fonda za privatizaciju, a kroz par godina kasnije zaposlenici su otkupili sve dionice od fonda i poduzeće je postalo dioničko društvo. Poštujući propisane kriterije o klasifikaciji poduzetnika po zakonu o računovodstvu, poduzeće spada u male poduzetnike.

Slika 6: Logo poduzeća Vodomaterijal d.d.

Izvor: Poslovna dokumentacija poduzeća Vodomaterijal d.d., 2020.

Osnovna djelatnost poduzeća je veleprodaja i maloprodaja materijalima i opremom za izgradnju sustava vodoopskrbe, odvodnje oborinskih i otpadnih voda, sustava drenaže, opskrbe prirodnim plinom te opremom za kupatila, opremom za centralno grijanje i vatrogasnim aparatima.

Poduzeće Vodomaterijal d.d. posluje na području dva grada, Vukovar i Vinkovci. U Vukovaru se nalazi sjedište firme sa skladištem veleprodaje i trgovina maloprodaje, a na lokaciji Vinkovci se nalazi prodavaonica trgovine na malo i na veliko.

Vodomaterijal d.d. radi sljedeće:

1. Trgovina na veliko željeznom robom
2. Trgovina instalacijskim materijalom i opremom
3. Trgovina opremom za vodovod
4. Trgovina opremom za grijanje

Registrirane djelatnosti:

- 60.24 prijevoz robe
- 63.12 skladištenje robe
- 74.84 ostale poslovne djelatnosti; zastupanje stranih tvrtki; kupnja i prodaja robe; trgovačko posredovanje na domaćem i inozemnom tržištu

Poduzeće je na dan 31.12.2022. godine imalo dionički kapital u iznosu od 6.008.400 kn koji je podijeljen na 60.084 dionice, od čega je 100% u vlasništvu 83 mala dioničara fizičke osobe i 2 poduzeća. Najveći pojedinačni dioničar posjeduje 17,24% dionica.

4.2. Horizontalna i vertikalna analiza bilance i RDG-a

Tablica 9: Horizontalna analiza aktive bilance za razdoblje od 2018. do 2022. godine

AKTIVA	2018.	2019.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanja (smanjenja)	2020.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanja (smanjenja)	2021.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanja (smanjenja)	2022.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanja (smanjenja)
DUGOTRAJNA IMOVINA	3.261.978	2.699.905	-562.073	-17,23	2.791.228	91.323	3,38	2.952.887	161.659	5,79	3.563.686	610.799	20,68
1.) Materijalna imovina	2.569.629	2.699.905	130.276	5,07	2.587.230	-112.675	-4,17	2.748.889	161.659	6,25	3.359.688	610.799	22,22
Zemljište	557.291	557.291	0	0,00	557.291	0	0,00	557.291	0	0,00	557.291	0	0,00
Građevinski objekti	1.907.752	2.107.399	199.647	10,47	2.000.801	-106.598	-5,06	1.894.203	-106.598	-5,33	2.186.437	292.234	15,43
Postrojenja i oprema	1.719	770	-949	-55,21	284	-486	-63,12	29.899	29.615	10427,82	56.244	26.345	88,11
Alati, pogonski inventar i transportna imovina	58.247	34.445	-23.802	-40,86	10.643	-23.802	-69,10	267.496	256.853	2413,35	559.716	292.220	109,24
Materijalna imovina u pripremi	44.620	0	-44.620	/	18.211	18.211	/	0	-18.211	/	0	0	/
2.) Potraživanja	692.349	0	-692.349	/	203.998	203.998	/	203.998	0	0,00	203.998	0	0,00
Potraživanja od kupaca	692.349	0	-692.349	/	203.998	203.998	/	203.998	0	0,00	203.998	0	0,00
KRA TKOTRAJNA IMOVINA	8.156.099	9.662.486	1.506.387	18,47	8.246.241	-1.416.245	-14,66	10.565.833	2.319.592	28,13	12.010.770	1.444.937	13,68
1.) Zalihe	3.487.524	3.446.633	-40.891	-1,17	3.961.715	515.082	14,94	4.734.658	772.943	19,51	4.961.749	227.091	4,80
Trgovačka roba	3.487.524	3.446.633	-40.891	-1,17	3.961.715	515.082	14,94	4.734.658	772.943	19,51	4.961.749	227.091	4,80
2.) Potraživanja	3.603.271	4.917.607	1.314.336	36,48	3.022.346	-1.895.261	-38,54	4.435.755	1.413.409	46,77	5.729.078	1.293.323	29,16
Potraživanja od kupaca	3.576.562	4.902.592	1.326.030	37,08	2.998.411	-1.904.181	-38,84	4.426.921	1.428.510	47,64	5.474.360	1.047.439	23,66
Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	21.950	13.060	-8.890	-40,50	3.470	-9.590	-73,43	2.000	-1.470	-42,36	0	-2.000	-100,00
Potraživanja od države i drugih institucija	852	11	-841	-98,71	15.490	15.479	140718,18	0	-15.490	-100,00	252.782	252.782	/
Ostala potraživanja	3.907	1.944	-1.963	-50,24	4.975	3.031	155,92	6.834	1.859	37,37	1.936	-4.898	-71,67
3.) Novac u banci i blagajni	1.065.304	1.298.246	232.942	21,87	1.262.180	-36.066	-2,78	1.395.420	133.240	10,56	1.319.943	-75.477	-5,41
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	3.093	3.009	-84	-2,72	3.343	334	11,10	1.889	-1.454	-43,49	0	-1.889	-100,00
UKUPNA AKTIVA	11.421.170	12.365.400	944.230	8,27	11.040.812	-1.324.588	-10,71	13.520.609	2.479.797	22,46	15.574.456	2.053.847	15,19

Izvor: izrada autorice prema poslovnim podatcima poduzeća Vodomaterijal

Tablica 10: Horizontalna analiza pasive bilance za razdoblje od 2018. do 2022. godine

PASIVA	2018.	2019.	Iznos povećanja (smanjenje)	% povećanje (smanjenje)	2020.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanje (smanjenje)	2021.	Iznos povećanje (smanjenja)	% povećanje (smanjenje)	2022.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanje (smanjenje)
KAPITAL I REZERVE	9.633.489	9.741.549	108.060	1,12	9.688.214	-53.335	-0,55	11.105.723	1.417.509	14,63	11.390.407	284.684	2,56
1.) Temeljni kapital	6.008.400	6.008.400	0	0,00	6.008.400	0	0,00	6.008.400	0	0,00	6.008.400	0	0,00
2.) Rezerve iz dobiti	385.238	385.238	0	0,00	385.238	0	0,00	385.238	0	0,00	385.238	0	0,00
Zakonske rezerve	385.238	385.238	0	0,00	385.238	0	0,00	385.238	0	0,00	385.238	0	0,00
3.) Zadržana dobit/gubitak	3.163.318	3.239.851	76.533	2,42	3.006.634	-233.217	-7,20	3.007.375	741	0,02	3.870.909	863.534	28,71
Zadržana dobit	3.163.318	3.239.851	76.533	2,42	3.006.634	-233.217	-7,20	3.007.375	741	0,02	3.870.909	863.534	28,71
Preneseni gubitak	0	0	0	/	0	0	/	0	0	/	0	0	/
4.) Dobit/gubitak	76.533	108.060	31.527	41,19	287.942	179.882	166,46	1.704.710	1.416.768	492,03	1.125.860	-578.850	-33,96
Dobit poslovne godine	76.533	108.060	31.527	41,19	287.942	179.882	166,46	1.704.710	1.416.768	492,03	1.125.860	-578.850	-33,96
Gubitak poslovne godine	0	0	0	/	0	0	/	0	0	/	0	0	/
KRA TKOROČNE OBVEZE	1.787.681	2.623.851	836.170	46,77	1.352.598	-1.271.253	-48,45	2.414.886	1.062.288	78,54	3.933.190	1.518.304	62,87
1.) Obveze prema bankama	233.333	1.002.633	769.300	329,70	0	-1.002.633	-100,00	0	0	/	1.027	1.027	/
2.) Obveze za predujmove	0	27.640	27.640	/	81.900	54.260	196,31	0	-81.900	-100,00	17.838	17.838	/
3.) Obveze prema dobavljačima	1.377.932	1.375.266	-2.666	-0,19	1.048.703	-326.563	-23,75	2.215.097	1.166.394	111,22	3.682.745	1.467.648	66,26
4.) Obveze prema zaposlenicima	81.237	90.739	9.502	11,70	98.567	7.828	8,63	129.243	30.676	31,12	154.817	25.574	19,79
5.) Obveze za poreze i doprinose	84.718	126.273	41.555	49,05	122.128	-4.145	-3,28	69.246	-52.882	-43,30	75.463	6.217	8,98
6.) Ostale kratkoročne obveze	10.461	1.300	-9.161	-87,57	1.300	0	0,00	1.300	0	0,00	1.300	0	0,00
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	0	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	250.859	250.859	/
UKUPNA PASIVA	11.421.170	12.365.400	944.230	8,27	11.040.812	-1.324.588	-10,71	13.520.609	2.479.797	22,46	15.574.456	2.053.847	15,19

Izvor: izrada autorice prema poslovnim podatcima poduzeća Vodomaterijal

Tablica 9 i 10 prikazuje horizontalnu analizu bilance za razdoblje od 2018. do 2022. godine. Iz tablice se može zaključiti:

1. Poduzeće najveći rast ukupne aktive bilježi 2022. godine od 20,68% u odnosu na 2021. godinu. Ukupna aktiva od 2018. godine do 2022. godine je narasla za 36,36%. Ukupna aktiva je najviše rasla zbog ulaganja u dugotrajnu imovinu. Dugotrajna imovina se ukupno povećala 2022. godine u odnosu na 2019. godinu za 31,99%. Poduzeće je od 2019. do 2022. godine uložilo u: asfaltiranje vanjskog skladišta 1. i 2. dio, kupovina novih teretnih vozila (kamion i kombi), novog viličara, novog servera za računala i nova računala.
2. U dugotrajnoj imovini nalaze se potraživanja od kupaca, a tu spadaju kupci koji imaju predstečajne nagodbe sa odgodom plaćanja.
3. Kratkotrajna imovina se većim dijelom odnosi na zalihu trgovačke robe i potraživanja od kupaca. Prema izvještajima poduzeća, zalihe trgovačke robe su najveći rast imale 2020. godine u iznosu od 14,94% i 2021. godine u iznosu od 19,51% jer su narasle cijene nabavne vrijednosti robe uslijed pandemije Covid-19 i rasta cijena sirovina za proizvodnju iste na svjetskom tržištu. Potraživanja od kupaca su rasle zbog povećanog prometa i rasta cijena. U ostala potraživanja spadaju potraživanja od zaposlenika i potraživanja od države. Godine 2022. poduzeće je dobilo potporu male vrijednosti u iznosu od 250.859 kn koja se odnosi na obnovu zgrade (izolacija), poboljšanje energetske učinkovitosti.
4. Temeljni kapital poduzeća je svih godina bio isti i iznosio je 6.008.400 kn. Svih pet godina poslovanja poduzeće je završilo s dobiti. Najveća dobit je bila 2021. godine i ona je iznosila 1.416.768 kn što je povećanje od 492,03% u odnosu na 2020. godinu. Do velikog porasta dobiti je došlo zbog dobivanja većih poslova te zbog povećanja cijene repromaterijala, te su se stare zalihe trgovačke robe mogle prodati po novim višim cijenama. Dobit bi 2018., 2019. i 2020. godine bila puno veća da nije bilo vrijednosnog usklađenja koje je direktno utjecala na smanjenje dobiti jer su kupci otišli u stečaj, te je oko 920.000.00 kuna potencijalne dobiti iskorišteno za pokriće troškova vrijednosnog usklađenja.
5. Poduzeće nema dugoročnih obveza niti kredita. Poduzeće je za financiranje koristilo revolving kredite u kratkim vremenskim razdobljima. Revolving krediti su korišteni kako bi se premostilo razdoblje između naplate i nabave velike količine robe za pokriće troškova. S određenim dobavljačima je bio dogovoren kraći rok plaćanja zbog bolje cijene te je bilo potrebno pokriti razliku između vremena plaćanja dobavljačima i naplate iste od strane kupaca. Najveći udio kratkoročnih obveza se odnosi na domaće i

inozemne dobavljače. Najveći rast se bilježi 2022. godine i iznosi 3.682.745 kn što je 66,26% u odnosu na prethodnu godinu.

6. Ostale obveze se odnose na obveze prema zaposlenicima, a to je plaća 12. mjeseca tekuće godine i na poreze i doprinose prema državi.

Tablica 11. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2018. do 2022.

RDG	2018.	2019.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanja (smanjenja)	2020.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanja (smanjenja)	2021.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanja (smanjenja)	2022.	Iznos povećanja (smanjenja)	% povećanja (smanjenja)
A) POSLOVNI PRIHODI	11.959.452 kn	19.923.185 kn	7.963.733 kn	66,59	19.585.497 kn	-337.688 kn	-1,69	23.640.128 kn	4.054.631 kn	20,70	24.944.562 kn	1.304.434 kn	5,52
1.) Prihodi od prodaje	11.545.961 kn	19.561.174 kn	8.015.213 kn	69,42	19.217.267 kn	-343.907 kn	-1,76	23.240.321 kn	4.023.054 kn	20,93	24.440.287 kn	1.199.966 kn	5,16
2.) Ostali poslovni prihodi	413.491 kn	362.011 kn	-51.480 kn	-12,45	368.230 kn	6.219 kn	1,72	399.807 kn	31.577 kn	8,58	504.275 kn	104.468 kn	26,13
B) POSLOVNI RASHODI	11.870.432 kn	19.800.513 kn	7.930.081 kn	66,81	19.264.885 kn	-535.628 kn	-2,71	21.911.834 kn	2.646.949 kn	13,74	23.794.916 kn	1.883.082 kn	8,59
1.) Materijalni troškovi	9.804.327 kn	16.886.322 kn	7.081.995 kn	72,23	16.621.315 kn	-265.007 kn	-1,57	19.187.854 kn	2.566.539 kn	15,44	20.597.894 kn	1.410.040 kn	7,35
Troškovi sirovine i materijala	143.975 kn	158.334 kn	14.359 kn	9,97	175.113 kn	16.779 kn	10,60	250.210 kn	75.097 kn	42,88	315.296 kn	65.086 kn	26,01
Troškovi prodane robe	9.485.719 kn	16.558.233 kn	7.072.514 kn	74,56	16.281.521 kn	-276.712 kn	-1,67	18.652.370 kn	2.370.849 kn	14,56	20.039.649 kn	1.387.279 kn	7,44
Ostali vanjski troškovi	174.633 kn	169.755 kn	-4.878 kn	-2,79	164.681 kn	-5.074 kn	-2,99	285.274 kn	120.593 kn	73,23	242.949 kn	-42.325 kn	-14,84
2.) Troškovi osoblja	1.588.947 kn	1.676.692 kn	87.745 kn	5,52	1.682.714 kn	6.022 kn	0,36	1.935.617 kn	252.903 kn	15,03	2.264.301 kn	328.684 kn	16,98
Neto plaća i nadnice	1.044.080 kn	1.112.550 kn	68.470 kn	6,56	1.125.764 kn	13.214 kn	1,19	1.301.453 kn	175.689 kn	15,61	1.510.452 kn	208.999 kn	16,06
Troškovi poreza i doprinosi iz plaća	311.677 kn	326.670 kn	14.993 kn	4,81	318.626 kn	-8.044 kn	-2,46	369.352 kn	50.726 kn	15,92	449.090 kn	79.738 kn	21,59
Doprinosi na plaće	233.190 kn	237.472 kn	4.282 kn	1,84	238.324 kn	852 kn	0,36	264.812 kn	26.488 kn	11,11	304.759 kn	39.947 kn	15,09
3.) Amortizacija	115.896 kn	128.818 kn	12.922 kn	11,15	130.886 kn	2.068 kn	1,61	212.482 kn	81.596 kn	62,34	298.844 kn	86.362 kn	40,64
4.) Ostali troškovi	281.906 kn	398.044 kn	116.138 kn	41,20	465.862 kn	67.818 kn	17,04	527.536 kn	61.674 kn	13,24	591.369 kn	63.833 kn	12,10
5.) Vrijednosna usklađenja	46.467 kn	656.240 kn	609.773 kn	1312,27	218.747 kn	-437.493 kn	-66,67	0 kn	-218.747 kn	-100,00	0 kn	0 kn	0 kn
Kratkotrajna imovina osim financijske imovine	46.467 kn	656.240 kn	609.773 kn	1312,27	218.747 kn	-437.493 kn	-66,67	0 kn	-218.747 kn	-100,00	0 kn	0 kn	0 kn
6.) Ostali poslovni rashodi	32.889 kn	54.397 kn	21.508 kn	65,40	145.361 kn	90.964 kn	167,22	48.345 kn	-97.016 kn	-66,74	42.508 kn	-5.837 kn	-12,07
C) FINACIJSKI PRIHODI	9.320 kn	19.508 kn	10.188 kn	109,31	4.001 kn	-15.507 kn	-79,49	11.312 kn	7.311 kn	182,73	14.116 kn	2.804 kn	24,79
1.) Ostali prihodi s osnove kamata	3.552 kn	18.229 kn	14.677 kn	413,20	27 kn	-18.202 kn	-99,85	263 kn	236 kn	874,07	8.016 kn	7.753 kn	2947,91
2.) Tečajne razlike	4.885 kn	1.034 kn	-3.851 kn	-78,83	3.974 kn	2.940 kn	284,33	11.049 kn	7.075 kn	178,03	5.974 kn	-5.075 kn	-45,93
3.) Ostali financijski prihodi	883 kn	175 kn	-708 kn	-80,18	0 kn	-175 kn	-100,00	0 kn	0 kn	0 kn	126 kn	126 kn	0 kn
D) FINACIJSKI RASHODI	21.807 kn	34.120 kn	12.313 kn	56,46	36.671 kn	2.551 kn	7,48	34.896 kn	-1.775 kn	-4,84	37.902 kn	3.006 kn	8,61
1.) Rashodi s osnove kamata	15.505 kn	20.156 kn	4.651 kn	30,00	7.249 kn	-12.907 kn	-64,04	13.216 kn	5.967 kn	82,31	7.158 kn	-6.058 kn	-45,84
2.) Tečajne razlike	6.302 kn	13.964 kn	7.662 kn	121,58	29.422 kn	15.458 kn	110,70	21.679 kn	-7.743 kn	-26,32	30.744 kn	9.065 kn	41,81
E) UKUPNI PRIHODI	11.968.772 kn	19.942.693 kn	7.973.921 kn	66,62	19.589.498 kn	-353.195 kn	-1,77	23.651.440 kn	4.061.942 kn	20,74	24.958.678 kn	1.307.238 kn	5,53
F) UKUPNI RASHODI	11.892.239 kn	19.834.633 kn	7.942.394 kn	66,79	19.301.556 kn	-533.077 kn	-2,69	21.946.730 kn	2.645.174 kn	13,70	23.832.818 kn	1.886.088 kn	8,59
G) DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	76.533 kn	108.060 kn	31.527 kn	41,19	287.942 kn	179.882 kn	166,46	1.704.710 kn	1.416.768 kn	492,03	1.125.860 kn	-578.850 kn	-33,96
1.) Dobit prije oporezivanja	76.533 kn	108.060 kn	31.527 kn	41,19	287.942 kn	179.882 kn	166,46	1.704.710 kn	1.416.768 kn	492,03	1.125.860 kn	-578.850 kn	-33,96
2.) Gubitak prije oporezivanja	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn
H) POREZ NA DOBIT	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn
I) DOBIT/GUBITAK RAZDOBLJA	76.533 kn	108.060 kn	31.527 kn	41,19	287.942 kn	179.882 kn	166,46	1.704.710 kn	1.416.768 kn	492,03	1.125.860 kn	-578.850 kn	-33,96
1.) Dobit razdoblja	76.533 kn	108.060 kn	31.527 kn	41,19	287.942 kn	179.882 kn	166,46	1.704.710 kn	1.416.768 kn	492,03	1.125.860 kn	-578.850 kn	-33,96
2.) Gubitak razdoblja	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn

godine

Izvor: izrada autorice prema poslovnim podacima poduzeća Vodomaterijal

Tablica 11 prikazuje horizontalnu analizu računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2018. do 2022. godine. Iz tablice 11 se može zaključiti sljedeće:

1. Poslovni prihodi poduzeća Vodomaterijal su imali najveći rast u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu. Poslovni prihodi su se povećali za čak 66,59%. Razlog naglog povećanja poslovnih prihoda je rast prometa i nagla potražnja u granama vanjskog Vodovoda i kanalizacije jer je EU dodijelila novčana sredstva za obnovu vodovoda i kanalizacije, a u tu svrhu se koristila roba koju Vodomaterijal isporučuje. Novčana

sredstva su dodijeljena izvođačima radova na poslovima aglomeracije, a to su poslovi vezani za izgradnju vodovoda i kanalizacija diljem Republike Hrvatske. Jedni od izvođača radova su Tegra d.o.o. Čakovec i AMM d.o.o. Vinkovci koji su u navedenom razdoblju bili najveći kupci poduzeća Vodomaterijal d.d.

2. Godine 2020. stiže pandemija Covid-19 i poslovni prihodi opadaju za 1,69% u odnosu na 2019. godinu. Iako su prihodi malo opali, poduzeće nije osjetilo poslovnu krizu, jer se pandemija nije odrazila na ovu granu djelatnosti, jer se ovakva vrsta poslova odvija na zraku. Daljnji rast poslovnih prihoda se nastavlja u 2021. i 2022. godini zbog velikog rasta cijena repromaterijala.
3. Ostali poslovni prihodi odnose se na super rabate od dobavljača te poduzeće ima potpore male vrijednosti za povrat mirovinsko i invalidsko MIO 1. stup i povrat zdravstvenog.
4. Poslovni rashodi poduzeća Vodomaterijal su imali najveći rast 2019. godine u odnosu na 2018. godinu. Poslovni rashodi su se povećali za 66,81%. Razlog povećanja materijalnih troškova je rast cijena nabavne vrijednosti robe i oni su iznosili 72,23% više u odnosu na godinu prije. Troškovi osoblja povećali su se za 5,52% zbog povećanih troškova života i isplaćivanja stimulacija na plaću u odnosu na 2018. godinu. Amortizacija se povećala 2019. godine zbog ulaganja u dugotrajnu imovinu, odnosno u asfaltiranje vanjskog skladišta prvi dio. Godine 2021. amortizacija raste zbog kupnje novog servera i novog teretnog vozila kamiona. Godine 2022. amortizacija raste zbog asfaltiranja vanjskog skladišta drugi dio i zbog kupnje novog teretnog vozila kombi, novog viličara i novih računala.
5. Ostali poslovni rashodi rastu zbog isplaćivanja bonusa, maksimalno neoporezivih naknada (božićnica i uskrsnica), plaćanja sistematskih pregleda zaposlenika.
6. Vrijednosna usklađenja odnose se na poduzeća koja su propala i otišla u stečaj i predstečaj te je poduzeće moralo otpisati potraživanja. U 2018. godini je to bio „Lex Agrokor“. 2019. i 2020. godine je to bila Vodogradnja Osijek d.o.o. i Gradnja d.o.o. Zbog otpisa se dobit drastično smanjila, jer je otpisan iznos od skoro 1.000.000 kuna.
7. Financijski prihodi i rashodi su maleni i oni se odnose na kamate i tečajne razlike zbog uvoza robe iz inozemstva i zbog korištenja revolving kredita.
8. Ukupni prihodi su 2022. godine bili 24.958.678 kn i u odnosu na 2018. godinu su se drastično povećali za 208,53%. Ukupni rashodi su 2022. godine bili 23.832.818 kn što je povećanje u odnosu na 2018. godinu za 200,41%.
9. Zaključno poduzeće dobro posluje, puno ulaže u dugotrajnu imovinu i zaposlenike i bilježi veliki rast poslovanja u odnosu na 2018. godinu.

Tablica 12: Vertikalna analiza bilance za razdoblje od 2018. do 2022. godine

AKTIVA	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	UDIO 2018. (%)	UDIO 2019. (%)	UDIO 2020. (%)	UDIO 2021. (%)	UDIO 2022. (%)
DUGOTRAJNA IMOVINA	3.261.978	2.699.905	2.791.228	2.952.887	3.563.686	28,56	21,83	25,28	21,84	22,88
1.) Materijalna imovina	2.569.629	2.699.905	2.587.230	2.748.889	3.359.688	22,50	21,83	23,43	20,33	21,57
Zemljište	557.291	557.291	557.291	557.291	557.291	4,88	4,51	5,05	4,12	3,58
Građevinski objekti	1.907.752	2.107.399	2.000.801	1.894.203	2.186.437	16,70	17,04	18,12	14,01	14,04
Postrojenja i oprema	1.719	770	284	29.899	56.244	0,02	0,01	0,003	0,22	0,36
Alati, pogonski inventar i transportna imovina	58.247	34.445	10.643	267.496	559.716	0,51	0,28	0,10	1,98	3,59
Materijalna imovina u pripremi	44.620	0	18.211	0	0	0,39	/	0,16	/	/
2.) Potraživanja	692.349	0	203.998	203.998	203.998	6,06	/	1,85	1,51	1,31
Potraživanja od kupaca	692.349	0	203.998	203.998	203.998	6,06	/	1,85	1,51	1,31
KRATKOTRAJNA IMOVINA	8.156.099	9.662.486	8.246.241	10.565.833	12.010.770	71,41	78,14	74,69	78,15	77,12
1.) Zalihe	3.487.524	3.446.633	3.961.715	4.734.658	4.961.749	30,54	27,87	35,88	35,02	31,86
Trgovačka roba	3.487.524	3.446.633	3.961.715	4.734.658	4.961.749	30,54	27,87	35,88	35,02	31,86
2.) Potraživanja	3.603.271	4.917.607	3.022.346	4.435.755	5.729.078	31,55	39,77	27,37	32,81	36,79
Potraživanja od kupaca	3.576.562	4.902.592	2.998.411	4.426.921	5.474.360	31,32	39,65	27,16	32,74	35,15
Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	21.950	13.060	3.470	2.000	0	0,19	0,11	0,03	0,01	/
Potraživanja od države i drugih institucija	852	11	15.490	0	252.782	0,01	0,0001	0,14	/	1,62
Ostala potraživanja	3.907	1.944	4.975	6.834	1.936	0,03	0,02	0,05	0,05	0,01
3.) Novac u banci i blagajni	1.065.304	1.298.246	1.262.180	1.395.420	1.319.943	9,33	10,50	11,43	8,48	8,48
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	3.093	3.009	3.343	1.889	0	0,03	0,03	0,03	0,01	0,00
UKUPNA AKTIVA	11.421.170	12.365.400	11.040.812	13.520.609	15.574.456	100	100	100	100	100
PASIVA										
KAPITAL I REZERVE	9.633.489	9.741.549	9.688.214	11.105.723	11.390.407	84,35	78,78	87,75	82,14	73,14
1.) Temeljni kapital	6.008.400	6.008.400	6.008.400	6.008.400	6.008.400	52,61	48,59	54,42	44,44	38,58
2.) Rezerve iz dobit	385.238	385.238	385.238	385.238	385.238	3,37	3,12	3,49	2,85	2,47
Zakonske rezerve	385.238	385.238	385.238	385.238	385.238	3,37	3,12	3,49	2,85	2,47
3.) Zadržana dobit/gubitak	3.163.318	3.239.851	3.006.634	3.007.375	3.870.909	27,70	26,20	27,23	22,24	24,85
Zadržana dobit	3.163.318	3.239.851	3.006.634	3.007.375	3.870.909	27,70	26,20	27,23	22,24	24,85
Preneseni gubitak	0	0	0	0	0	/	/	/	/	/
4.) Dobit/gubitak	76.533	108.060	287.942	1.704.710	1.125.860	0,67	0,87	2,61	12,61	7,23
Dobit poslovne godine	76.533	108.060	287.942	1.704.710	1.125.860	0,67	0,87	2,61	12,61	7,23
Gubitak poslovne godine	0	0	0	0	0	/	/	/	/	/
KRATKOROČNE OBVEZE	1.787.681	2.623.851	1.352.598	2.414.886	3.933.190	15,65	21,22	12,25	17,86	25,25
1.) Obveze prema bankama	233.333	1.002.633	0	0	1.027	2,04	8,11	0,00	0	0,01
2.) Obveze za predujmove	0	27.640	81.900	0	17.838	0,00	0,22	0,74	0	0,11
3.) Obveze prema dobavljačima	1.377.932	1.375.266	1.048.703	2.215.097	3.682.745	12,06	11,12	9,50	16,38	23,65
4.) Obveze prema zaposlenicima	81.237	90.739	98.567	129.243	154.817	0,71	0,73	0,89	0,96	0,99
5.) Obveze za poreze i doprinose	84.718	126.273	122.128	69.246	75.463	0,74	1,02	1,11	0,51	0,48
6.) Ostale kratkoročne obveze	10.461	1.300	1.300	1.300	1.300	0,09	0,01	0,01	0,01	0,01
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	0	0	0	0	250.859	0	0	0	0	1,61
UKUPNA PASIVA	11.421.170	12.365.400	11.040.812	13.520.609	15.574.456	100	100	100	100	100

Izvor: izrada autorice prema poslovnim podacima poduzeća Vodmaterijal

Na temelju tablice 12 može se zaključiti:

1. Udio kratkotrajne imovine je značajno veći u odnosu na dugotrajnu imovinu u ukupnoj aktivi. U kratkotrajnoj imovini najznačajniji udio imaju zalihe trgovačke robe i potraživanja od kupaca u ukupnoj aktivi. Najveći porast potraživanja od kupaca se bilježi 2019. godine i iznosio je 39,77% jer je poduzeće ugovorilo nekoliko velikih poslova. Najmanji porast je zabilježen 2020. godine i iznosio je 27,37% jer je poduzeće moralo otpisati veliki dio potraživanja.
2. U ukupnoj pasivi vidljivo je kako je udio vlastitog kapitala i rezervi značajno veći u odnosu na kratkoročne obveze. Najveći porast kapitala i rezervi je vidljiv 2020. godine

i iznosio je 87,75%. Najmanji porast je vidljiv 2022. godine i iznosio je 73,14% jer je poduzeće prethodnih godina isplaćivalo dividende, a to je rezultiralo smanjenjem zadržane dobiti.

- Vidljivo je kako poduzeće svake godine posluje sa dobiti, a najveća dobit je bila 2021. godine i iznosila je 12,61% u ukupnoj pasivi zbog značajnog povećanja prihoda od prodaje robe.
- Poduzeće ima mali postotak kratkoročnih obveza u ukupnoj pasivi, a dugoročnih obveza nema. Najveći postotak kratkoročnih obveza u ukupnoj pasivi zabilježen je 2022. godine u iznosu od 25,25%.

Tablica 13: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2018. do 2022. godine

RDG	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Udio 2018. (%)	Udio 2019. (%)	Udio 2020. (%)	Udio 2021. (%)	Udio 2022. (%)
A) POSLOVNI PRIHODI	11.959.452 kn	19.923.185 kn	19.585.497 kn	23.640.128 kn	24.944.562 kn	99,92	99,90	99,98	99,95	99,94
1.) Prihodi od prodaje	11.545.961 kn	19.561.174 kn	19.217.267 kn	23.240.321 kn	24.440.287 kn	96,47	98,09	98,10	98,26	97,92
2.) Ostali poslovni prihodi	413.491 kn	362.011 kn	368.230 kn	399.807 kn	504.275 kn	3,45	1,82	1,88	1,69	2,02
B) POSLOVNI RASHODI	11.870.432 kn	19.800.513 kn	19.264.885 kn	21.911.834 kn	23.794.916 kn	99,82	99,83	99,81	99,84	99,84
1.) Materijalni troškovi	9.804.327 kn	16.886.322 kn	16.621.315 kn	19.187.854 kn	20.597.894 kn	82,44	85,14	86,11	87,43	86,43
Troškovi sirovine i materijala	143.975 kn	158.334 kn	175.113 kn	250.210 kn	315.296 kn	1,21	0,80	0,91	1,14	1,32
Troškovi prodane robe	9.485.719 kn	16.558.233 kn	16.281.521 kn	18.652.370 kn	20.039.649 kn	79,76	83,48	84,35	84,99	84,08
Ostali vanjski troškovi	174.633 kn	169.755 kn	164.681 kn	285.274 kn	242.949 kn	1,47	0,86	0,85	1,30	1,02
2.) Troškovi osoblja	1.588.947 kn	1.676.692 kn	1.682.714 kn	1.935.617 kn	2.264.301 kn	13,36	8,45	8,72	8,82	9,50
Neto plaća i nadnice	1.044.080 kn	1.112.550 kn	1.125.764 kn	1.301.453 kn	1.510.452 kn	8,78	5,61	5,83	5,93	6,34
Troškovi poreza i doprinosi iz plaća	311.677 kn	326.670 kn	318.626 kn	369.352 kn	449.090 kn	2,62	1,65	1,65	1,68	1,88
Doprinosi na plaće	233.190 kn	237.472 kn	238.324 kn	264.812 kn	304.759 kn	1,96	1,20	1,23	1,21	1,28
3.) Amortizacija	115.896 kn	128.818 kn	130.886 kn	212.482 kn	298.844 kn	0,97	0,65	0,68	0,97	1,25
4.) Ostali troškovi	281.906 kn	398.044 kn	465.862 kn	527.536 kn	591.369 kn	2,37	2,01	2,41	2,40	2,48
5.) Vrijednosna usklađenja	46.467 kn	656.240 kn	218.747 kn	0 kn	0 kn	0,39	3,31	1,13	0,00	0,00
Kratkotrajna imovina osim financijske imovine	46.467 kn	656.240 kn	218.747 kn	0 kn	0 kn	0,39	3,31	1,13	0,00	0,00
6.) Ostali poslovni rashodi	32.889 kn	54.397 kn	145.361 kn	48.345 kn	42.508 kn	0,28	0,27	0,75	0,22	0,18
C) FINANCIJSKI PRIHODI	9.320 kn	19.508 kn	4.001 kn	11.312 kn	14.116 kn	0,08	0,10	0,02	0,05	0,06
1) Ostali prihodi s osnove kamata	3.552 kn	18.229 kn	27 kn	263 kn	8.016 kn	0,03	0,09	0,00	0,00	0,03
2.) Tečajne razlike	4.885 kn	1.034 kn	3.974 kn	11.049 kn	5.974 kn	0,04	0,01	0,02	0,05	0,02
3.) Ostali financijski prihodi	883 kn	175 kn	0 kn	0 kn	126 kn	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01
D) FINANCIJSKI RASHODI	21.807 kn	34.120 kn	36.671 kn	34.896 kn	37.902 kn	0,18	0,17	0,19	0,16	0,16
1.) Rashodi s osnove kamata	15.505 kn	20.156 kn	7.249 kn	13.216 kn	7.158 kn	0,13	0,10	0,04	0,06	0,03
2.) Tečajne razlike	6.302 kn	13.964 kn	29.422 kn	21.679 kn	30.744 kn	0,05	0,07	0,15	0,10	0,13
E) UKUPNI PRIHODI	11.968.772 kn	19.942.693 kn	19.589.498 kn	23.651.440 kn	24.958.678 kn	100	100	100	100	100
F) UKUPNI RASHODI	11.892.239 kn	19.834.633 kn	19.301.556 kn	21.946.730 kn	23.832.818 kn	100	100	100	100	100
G) DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	76.533 kn	108.060 kn	287.942 kn	1.704.710 kn	1.125.860 kn	0,64	0,54	1,47	7,21	4,51
1.) Dobit prije oporezivanja	76.533 kn	108.060 kn	287.942 kn	1.704.710 kn	1.125.860 kn	0,64	0,54	1,47	7,21	4,51
2.) Gubitak prije oporezivanja	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
H) POREZ NA DOBIT	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0	0	0	0	0
I) DOBIT/GUBITAK RAZDOBLJA	76.533 kn	108.060 kn	287.942 kn	1.704.710 kn	1.125.860 kn	0,64	0,54	1,47	7,21	4,51
1.) Dobit razdoblja	76.533 kn	108.060 kn	287.942 kn	1.704.710 kn	1.125.860 kn	0,64	0,54	1,47	7,21	4,51
2.) Gubitak razdoblja	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0 kn	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izvor: izrada autorice prema podatcima poduzeća Vodomaterijal d.d.

Na temelju tablice 13 može se zaključiti:

- Poslovni prihodi imaju oko 99% udjela u ukupnim prihodima za promatrana razdoblja. Poduzeće je kroz promatrano razdoblje ostvarivalo veće prihode od rashoda te iz toga zaključujemo da je poduzeće svake godine poslovalo s dobiti.

2. Najveći udio u poslovnim rashodima nose materijalni troškovi, odnosi troškovi nabavne vrijednosti prodane robe.
3. Financijski prihodi i financijski rashodi imaju vrlo mali postotak udjela u ukupnim приходima i rashodima. Razlog tome je što financijske prihode i rashode čine tečajne razlike i kamate, a glavna djelatnost poduzeća je nabava i prodaja robe.

4.3. Analiza uspješnosti poslovanja poduzeća putem financijskih pokazatelja

1. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti (2018.)} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}} = \frac{8.156.099}{1.787.681} = \mathbf{4,56}$$

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti (2019.)} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}} = \frac{9.662.486}{2.623.851} = \mathbf{3,68}$$

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti (2020.)} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}} = \frac{8.246.241}{1.352.598} = \mathbf{6,10}$$

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti (2021.)} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}} = \frac{10.565.833}{2.414.886} = \mathbf{4,38}$$

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti (2022.)} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}} = \frac{12.010.770}{3.933.190} = \mathbf{3,05}$$

Iz izračunatih podataka se vidi kako je poduzeće likvidno i da ima vrlo visoku kratkotrajnu imovinu u odnosu na svoje kratkoročne obveze. Najveća likvidnost je zabilježena 2020. godine kada je ona iznosila 6,10 unatoč razdoblju u kojem je bila pandemija Covid-19 te iz toga možemo zaključiti kako je poduzeće neometano poslovalo. Najveći rast likvidnosti 2020. godine je iz razloga izvrsne naplate potraživanja od kupaca, kratkoročne obveze su te godine bile najmanje i poduzeće nije imalo nikakvih kredita. Godine 2022. je zabilježena najmanja stopa likvidnosti u iznosu od 3,05 zato što se jako povećalo potraživanje od kupaca te je velik broj računa izdan krajem 2022. godine a dospijeće naplate je tek u 2023. godini. Došlo je do povećanja kratkoročnih obveza zbog nabavke velike količine robe krajem godine, a plaćanje dobavljačima je tek početkom sljedeće godine. Iz podataka možemo vidjeti kako su se zalihe svake godine povećale i da imaju trend rasta te da imaju veliki udio u kratkotrajnoj imovini. Zaključno poduzeće ima vrlo dobru likvidnost za svih prethodnih pet godina poslovanja te je u mogućnosti plaćati sve svoje obveze na vrijeme.

$$\begin{aligned} \text{Koeficijent ubrzane likvidnosti (2018.)} &= \frac{\text{Kratkotrajna imovina} - \text{zalihe}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} \\ &= \frac{8.156.099 - 3.487.524}{1.787.681} = \mathbf{2,61} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Koeficijent ubrzane likvidnosti (2019.)} &= \frac{\text{Kratkotrajna imovina} - \text{zalihe}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} \\ &= \frac{9.662.486 - 3.446.633}{2.623.851} = \mathbf{2,37} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Koeficijent ubrzane likvidnosti (2020.)} &= \frac{\text{Kratkotrajna imovina} - \text{zalihe}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} \\ &= \frac{8.246.241 - 3.961.715}{1.352.598} = \mathbf{3,17} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Koeficijent ubrzane likvidnosti (2021.)} &= \frac{\text{Kratkotrajna imovina} - \text{zalihe}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} \\ &= \frac{10.565.833 - 4.734.658}{2.414.886} = \mathbf{2,41} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Koeficijent ubrzane likvidnosti (2022.)} &= \frac{\text{Kratkotrajna imovina} - \text{zalihe}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} \\ &= \frac{12.010.770 - 4.961.749}{3.933.190} = \mathbf{1,79} \end{aligned}$$

Iz gore izračunatih podataka se vidi da poduzeće ima dobru ubrzanu likvidnost. Normativ ovog koeficijenta je barem 1. Poduzeće bilježi postepeni rast ubrzane likvidnosti i vrhunac doseže 2020. godine i iznosila je 3,17, kasnije bilježi postepeni pad, ali je i dalje ubrzana likvidnost skoro 2 što znači da poduzeće dobro posluje. Iz izračuna možemo zaključiti kako zalihe imaju važan utjecaj na vrijednosti ubrzane likvidnosti jer su se postotci smanjili skoro za duplo u odnosu na tekuću likvidnost. Najmanja stopa likvidnosti je zabilježena 2022. godine zbog povećanja kratkoročnih obveza što je dovelo do kasnije naplate potraživanja od kupaca jer velik broj izdanih računa ima dospijeće sljedeće godine. Godine 2022. u odnosu na 2020. došlo je do velikog povećanja kratkoročnih obveza.

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti (2018.)} = \frac{\text{Novac}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} = \frac{1.065.304}{1.787.681} = \mathbf{0,60}$$

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti (2019.)} = \frac{\text{Novac}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} = \frac{1.298.246}{2.623.851} = \mathbf{0,50}$$

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti (2020.)} = \frac{\text{Novac}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} = \frac{1.262.180}{1.352.598} = \mathbf{0,93}$$

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti (2021.)} = \frac{\text{Novac}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} = \frac{1.395.420}{2.414.886} = \mathbf{0,58}$$

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti (2022.)} = \frac{\text{Novac}}{\text{Ukupne kratkoročne obveze}} = \frac{1.319.943}{3.933.190} = \mathbf{0,34}$$

Koeficijent trenutne likvidnosti kod poduzeća je za sve prethodne godine manji od 1, unatoč povećanju novca u blagajni svake godine. Iznos koeficijenta je manji jer je poduzeće krajem godine vraćalo revolving kredite, kako bi smanjilo kratkoročne obveze, odnosno obveze prema bankama, a to je utjecalo na smanjenje novčanih sredstava.

2. POKAZATELJI ZADUŽENOSTI

$$\text{Koeficijent zaduženosti (2018.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{1.787.681}{11.421.170} = \mathbf{0,16}$$

$$\text{Koeficijent zaduženosti (2019.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{2.623.851}{12.365.400} = \mathbf{0,21}$$

$$\text{Koeficijent zaduženosti (2020.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{1.352.598}{11.040.812} = \mathbf{0,12}$$

$$\text{Koeficijent zaduženosti (2021.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{2.414.886}{13.520.609} = \mathbf{0,18}$$

$$\text{Koeficijent zaduženosti (2022.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{3.933.190}{15.574.456} = \mathbf{0,25}$$

Koeficijent zaduženosti prikazuje strukturu financiranja poduzeća. Iz izračunatih podataka se vidi kako je koeficijent zaduženosti jako mali, što je dobro s aspekta sigurnosti jer to govori da se poduzeće većim dijelom financira vlastitim izvorima. U 2020. godini koeficijent zaduženosti je najmanji i on je iznosio 0,12 što znači da se je poduzeće financiralo s 88% vlastitih izvora i 12% iz kratkoročnih obveza. Za ostale godine poduzeće se u prosjeku financiralo 80% vlastitim izvorima i 20% iz kratkoročnih obveza. Zaključno udio duga u pasivi je vrlo malen u odnosu na imovinu u aktivu.

$$\text{Odnos duga i glavnice (2018.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Glavnica}} = \frac{1.787.681}{9.633.489} = \mathbf{0,19}$$

$$\text{Odnos duga i glavnice (2019.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Glavnica}} = \frac{2.623.851}{9.741.549} = \mathbf{0,27}$$

$$\text{Odnos duga i glavnice (2020.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Glavnica}} = \frac{1.352.598}{9.688.214} = \mathbf{0,14}$$

$$\text{Odnos duga i glavnice (2021.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Glavnica}} = \frac{2.414.886}{11.105.723} = \mathbf{0,22}$$

$$\text{Odnos duga i glavnice (2022.)} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Glavnica}} = \frac{3.933.190}{11.390.407} = \mathbf{0,35}$$

Ovaj pokazatelj nam daje informaciju o odnosu vlastitih i tuđih izvora u financiranju poduzeća. Iz izračunatih podataka vidimo kako se poduzeće većinom financira vlastitim izvorima. Godine 2020. je pokazatelj bio najmanji i iznosio je 0,14, što znači da se je poduzeće financiralo 86% vlastitim izvorima i 14% tuđim izvorima, a za ostale godine se poduzeće u prosjeku financiralo sa 75% vlastitih izvora i 25% tuđim izvorima.

$$\text{Odnos dioničke glavnice prema imovini (2018.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Imovina}} = \frac{9.633.489}{11.421.170} = \mathbf{0,84}$$

$$\text{Odnos dioničke glavnice prema imovini (2019.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Imovina}} = \frac{9.741.549}{12.365.400} = \mathbf{0,78}$$

$$\text{Odnos dioničke glavnice prema imovini (2020.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Imovina}} = \frac{9.688.214}{11.040.812} = \mathbf{0,88}$$

$$\text{Odnos dioničke glavnice prema imovini (2021.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Imovina}} = \frac{11.105.723}{13.520.609} = \mathbf{0,82}$$

$$\text{Odnos dioničke glavnice prema imovini (2022.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Imovina}} = \frac{11.390.407}{15.574.456} = \mathbf{0,73}$$

Pokazatelj se optimalno kreće oko 0,8. Odnos dioničke glavnice i ukupne imovine daje podatak o tome koliko se ukupne imovine financira vlastitim kapitalom poduzeća. Iz izračuna je vidljivo kako se poduzeće kroz svih pet godina financiralo u prosjeku s 80% vlastitog kapitala.

$$\text{Stupanj pokrića I (2018.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{9.633.489}{3.261.978} = \mathbf{2,95}$$

$$\text{Stupanj pokrića I (2019.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{9.741.549}{2.699.905} = \mathbf{3,61}$$

$$\text{Stupanj pokrića I (2020.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{9.688.214}{2.791.228} = \mathbf{3,47}$$

$$\text{Stupanj pokrića I (2021.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{11.105.723}{2.952.887} = \mathbf{3,76}$$

$$\text{Stupanj pokrića I (2022.)} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{11.390.407}{3.563.686} = \mathbf{3,20}$$

Ovaj pokazatelj ima za cilj procijeniti financijsku stabilnost i sposobnost poduzeća za pokrivanjem svojih obveza i za investiranjem u dugotrajnu imovinu. Što je ovaj pokazatelj veći, to poduzeće ima veću financijsku sigurnost, odnosno ima više vlastitog kapitala u odnosu na dugotrajnu imovinu. Također upućuje i na to da poduzeće ima nizak koeficijent zaduženosti. Iz izračuna vidimo da poduzeće ima jako dobar stupanj pokrića koji za svih pet godina poslovanja prelazi 3, a to znači da poduzeće ima tri puta više vlastitog kapitala u odnosu na vrijednost dugotrajne imovine.

Stupanj pokrića I i stupanj pokrića II će biti jednakih iznosa zato što poduzeće nema dugoročnih obveza.

$$\text{Pokriće troškova kamata (2018.)} = \frac{\text{Neto dobit} + \text{kamate}}{\text{kamate}} = \frac{76.533 + 15.505}{15.505} = \mathbf{5,94}$$

$$\text{Pokriće troškova kamata (2019.)} = \frac{\text{Neto dobit} + \text{kamate}}{\text{kamate}} = \frac{108.060 + 20.156}{20.156} = \mathbf{6,36}$$

$$\text{Pokriće troškova kamata (2020.)} = \frac{\text{Neto dobit} + \text{kamate}}{\text{kamate}} = \frac{287.942 + 7.249}{7.249} = \mathbf{40,72}$$

$$\begin{aligned} \text{Pokriće troškova kamata (2021.)} &= \frac{\text{Neto dobit} + \text{kamate}}{\text{kamate}} = \frac{1.704.710 + 13.216}{13.216} \\ &= \mathbf{129,99} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Pokriće troškova kamata (2022.)} &= \frac{\text{Neto dobit} + \text{kamate}}{\text{kamate}} = \frac{1.125.860 + 7.158}{7.158} \\ &= \mathbf{158,29} \end{aligned}$$

Pokriće troškova kamata je pokazatelj koji prikazuje omjer neto dobiti uvećane za kamate i kamata. Ovaj pokazatelj govori koliko puta poduzeće može pokriti trošak kamata. Dobit prije oporezivanja je jednaka dobiti razdoblja jer poduzeće ima sjedište u Vukovaru gdje se ne plaća porez na dobit. Pokazatelj je jako dobar jer rezultat višestruko nadilazi 1. Što je pokazatelj veći, to je veća sigurnost vjerovnika.

3. POKAZATELJI AKTIVNOSTI

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine (2018.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{11.968.772}{11.421.170} = \mathbf{1,05}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine (2019.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{19.942.693}{12.365.400} = \mathbf{1,61}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine (2020.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{19.589.498}{11.040.812} = \mathbf{1,77}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine (2021.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{23.651.440}{13.520.609} = \mathbf{1,75}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine (2022.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupna imovina}} = \frac{24.958.678}{15.574.456} = \mathbf{1,60}$$

Godine 2018. je koeficijent malen, ali zato ima porast kroz 2019. godinu i najveći je 2020. godine i iznosio je 1,77 što znači da je poduzeće na jednu novčanu jedinicu imovine ostvarilo 1,77 novčanih jedinica prihoda. Za sljedeće dvije godine poslovanja koeficijent je približno jednakih vrijednosti.

$$\text{Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine (2018.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{11.968.772}{3.261.978} = \mathbf{3,67}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine (2019.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{19.942.693}{2.699.905} = \mathbf{7,39}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine (2020.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{19.589.498}{2.791.228} = \mathbf{7,02}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine (2021.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{23.651.440}{2.952.887} = \mathbf{8,01}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine (2022.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Dugotrajna imovina}} = \frac{24.958.678}{3.563.686} = \mathbf{7,00}$$

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine daje podatak o efikasnosti korištenja dugotrajne imovine te govori koliko jedna novčana jedinica dugotrajne imovine donosi prihoda. 2018. godine je koeficijent iznosio 3,67, odnosno jedna novčana jedinica dugotrajne imovine je donijela 3,67 novčanih jedinica prihoda. U sljedećim godinama se bilježi rast koeficijenta. Najveći rast je zabilježen 2021. godine i koeficijent je iznosio 8,01, odnosno na jednu novčanu jedinicu dugotrajne imovine ostvareno je 8,01 novčana jedinica prihoda.

$$\text{Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine (2018.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{kratkotrajna imovina}} = \frac{11.968.772}{8.156.099} = \mathbf{1,47}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine (2019.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{kratkotrajna imovina}} = \frac{19.942.693}{9.662.486} = \mathbf{2,06}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine (2020.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{kratkotrajna imovina}} = \frac{19.589.498}{8.246.241} = \mathbf{2,38}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine (2021.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{kratkotrajna imovina}} = \frac{23.651.440}{10.565.833} = \mathbf{2,24}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine (2022.)} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{kratkotrajna imovina}} = \frac{24.958.678}{12.010.770} = \mathbf{2,08}$$

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine daje podatak o brzini transformacije pojedinog oblika kratkotrajne imovine u novac, odnosno govori koliko jedna novčana jedinica kratkotrajne imovine donosi prihoda. Iz izračuna se vidi da je koeficijent za sve godine sličan i svi se kreću oko 2. Ipak najveći iznos ovog pokazatelja je bio 2020. godine i iznosio je 2,38, odnosno poduzeće na jednu novčanu jedinicu kratkotrajne imovine ostvari 2,38 novčanih jedinica prihoda.

$$\text{Koeficijent obrtaja zaliha (2018.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Zalihe}} = \frac{11.545.961}{3.487.524} = \mathbf{3,31}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja zaliha (2019.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Zalihe}} = \frac{19.561.174}{3.446.633} = \mathbf{5,68}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja zaliha (2020.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Zalihe}} = \frac{19.217.267}{3.961.715} = \mathbf{4,85}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja zaliha (2021.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Zalihe}} = \frac{23.240.321}{4.734.658} = \mathbf{4,91}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja zaliha (2022.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Zalihe}} = \frac{24.440.287}{4.961.749} = \mathbf{4,93}$$

Koeficijent obrtaja zaliha govori koliko su se puta prosječno zalihe pretvorile u prihode od prodaje. Iz izračuna se vidi kako je koeficijent obrtaja zaliha bio najveći 2019. godine kada je jedna novčana jedinica zaliha donijela 5,68 novčanih jedinica prihoda. Godine 2018. prosječne zalihe su se prodale 3,31 puta, 2020. godine 4,85 puta, 2021. godine 4,91 put i 2022. godine 4,93 puta. Do skoka vrijednosti 2019. godine u odnosu na 2018. godinu došlo je zbog velikog povećanja prometa, a od 2019. godine nadalje zalihe se konstantno povećavaju, ne toliko

količinski koliko financijski zato što se stare zalihe prodaju po novim višim cijenama zbog povećanja cijena sirovina na svjetskom tržištu.

$$\text{Koeficijent obrtaja potraživanja (2018.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja od kupaca}} = \frac{11.545.961}{4.268.911} = \mathbf{2,70}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja potraživanja (2019.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja od kupaca}} = \frac{19.561.174}{4.902.592} = \mathbf{3,99}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja potraživanja (2020.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja od kupaca}} = \frac{19.217.267}{3.202.409} = \mathbf{6,00}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja potraživanja (2021.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja od kupaca}} = \frac{23.240.321}{4.630.919} = \mathbf{5,02}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja potraživanja (2022.)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja od kupaca}} = \frac{24.440.287}{5.678.358} = \mathbf{4,30}$$

Koeficijent obrtaja potraživanja prikazuje koliko se prosječno vrijednost potraživanja od kupaca pretvori u prihode. Pomoću koeficijenta obrtaja potraživanja se računa trajanje naplate potraživanja.

Tablica 14: Trajanje naplate potraživanja kroz razdoblje: 2018. do 2022. godina

GODINA	KOP	BROJ DANA
2018.	2,7	365/2,7 = 135 dana
2019.	3,99	365/3,99 = 91 dan
2020.	6	365/6 = 61 dan
2021.	5,02	365/5,02 = 73 dana
2022.	4,3	365/4,3 = 85 dana

Izvor: izrada autorice

Tablica 14 prikazuje kako se koeficijent obrtaja potraživanja mijenjao kroz godine i broj dana trajanja naplate potraživanja. Iz tablice se vidi drastičan rast KOP-a 2020. godine u odnosu na KOP 2018. godine što je rezultiralo smanjenjem trajanja naplate potraživanja za 74 dana što je u postotku 45,19. Razlog tome je što je poduzeće 2019. i 2020. godine kroz vrijednosno usklađenje otpisalo veliki dio potraživanja, gdje je poduzeće iskoristilo oko 920.000 kn potencijalne dobiti za navedeni trošak. Drugi razlog je izvrsna naplata potraživanja od kupaca 2020. godine. Kada se pogledaju sve godine u odnosu na 2018. godinu može se zaključiti kako se trajanje naplate potraživanja drastično smanjilo, a to je zbog drastičnog rasta prihoda od prodaje kroz godine.

4. POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI

$$\begin{aligned}\text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja (2018.)} &= \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}} = \frac{11.968.772}{11.892.239} = \mathbf{1,01} \\ \text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja (2019.)} &= \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}} = \frac{19.942.693}{19.834.633} = \mathbf{1,01} \\ \text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja (2020.)} &= \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}} = \frac{19.589.498}{19.301.556} = \mathbf{1,01} \\ \text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja (2021.)} &= \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}} = \frac{23.651.440}{21.946.730} = \mathbf{1,08} \\ \text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja (2022.)} &= \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}} = \frac{24.958.678}{23.832.818} = \mathbf{1,05}\end{aligned}$$

Vrijednost koeficijenta ekonomičnost se kreće preko 1. Kada ovaj koeficijent iznosi 1 to znači da je poduzeće na pozitivnoj nuli, a kada je on manji od 1 to uglavnom govori da je poduzeće poslovalo s gubitkom. Koeficijent ukupnog poslovanja je na granici pozitivnog poslovanja. Godine 2018., 2019. i 2020. koeficijent ukupnog poslovanja je iznosio 1,01 što znači da na jednu novčanu jedinicu rashoda dolazi 1,01 novčana jedinica prihoda. Neznatno bolja ekonomičnost se vidi 2021. godine kada je ona iznosila 1,08 i 2022. godine kada je ona iznosila 1,05.

$$\begin{aligned}\text{Ekonomičnost poslovanja (2018.)} &= \frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovni rashodi}} = \frac{11.959.452}{11.870.432} = \mathbf{1,01} \\ \text{Ekonomičnost poslovanja (2019.)} &= \frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovni rashodi}} = \frac{19.923.185}{19.800.513} = \mathbf{1,01} \\ \text{Ekonomičnost poslovanja (2020.)} &= \frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovni rashodi}} = \frac{19.585.497}{19.264.885} = \mathbf{1,02} \\ \text{Ekonomičnost poslovanja (2021.)} &= \frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovni rashodi}} = \frac{23.640.128}{21.911.834} = \mathbf{1,08} \\ \text{Ekonomičnost poslovanja (2022.)} &= \frac{\text{Poslovni prihodi}}{\text{Poslovni rashodi}} = \frac{24.944.562}{23.794.916} = \mathbf{1,05}\end{aligned}$$

Ekonomičnost poslovanja je zadovoljavajuća je iznosi više od 1. Kada je vrijednost ovog koeficijenta veća od 1, tada je poduzeće ostvarilo pozitivan poslovni rezultat. Bilježi se ekonomičnost poslovanja s povećanjem sa 1,01 na 1,08 jedinica prihoda. Godine 2021. ekonomičnost poslovanja je iznosila 1,08. odnosno na jednu novčanu jedinicu rashoda se generira 1,08 novčanih jedinica prihoda.

$$\begin{aligned} \text{Ekonomičnost financiranja (2018.)} &= \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}} = \frac{9.320}{21.807} = \mathbf{0,43} \\ \text{Ekonomičnost financiranja (2019.)} &= \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}} = \frac{19.508}{34.120} = \mathbf{0,57} \\ \text{Ekonomičnost financiranja (2020.)} &= \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}} = \frac{4.001}{36.671} = \mathbf{0,11} \\ \text{Ekonomičnost financiranja (2021.)} &= \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}} = \frac{11.312}{34.896} = \mathbf{0,32} \\ \text{Ekonomičnost financiranja (2022.)} &= \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}} = \frac{14.116}{37.902} = \mathbf{0,37} \end{aligned}$$

Stanje koeficijenta ekonomičnosti financiranja za svih pet godina poslovanja iznosi manje od 1, što se i očekuje kod nefinancijskih poduzeća. Godine 2019. je bila najviša i iznosila je 0,57. S obzirom da financijski prihodi i financijski rashodi nemaju značajan udio u ukupni prihodima i ukupnim rashodima to neće bitno utjecati na ukupnu ekonomičnost poslovanja poduzeća.

5. POKAZATELJI PROFITABILNOSTI

$$\begin{aligned} \text{Bruto marža (2018.)} &= \frac{\text{neto dobit} + \text{kamate}}{\text{ukupni prihodi}} = \frac{76.533 + 15.505}{11.968.772} = \mathbf{0,77\%} \\ \text{Bruto marža (2019.)} &= \frac{\text{neto dobit} + \text{kamate}}{\text{ukupni prihodi}} = \frac{108.060 + 20.156}{19.942.693} = \mathbf{0,64\%} \\ \text{Bruto marža (2020.)} &= \frac{\text{neto dobit} + \text{kamate}}{\text{ukupni prihodi}} = \frac{287.942 + 7.249}{19.589.498} = \mathbf{1,51\%} \\ \text{Bruto marža (2021.)} &= \frac{\text{neto dobit} + \text{kamate}}{\text{ukupni prihodi}} = \frac{1.704.710 + 13.216}{23.651.440} = \mathbf{7,26\%} \\ \text{Bruto marža (2022.)} &= \frac{\text{neto dobit} + \text{kamate}}{\text{ukupni prihodi}} = \frac{1.125.860 + 7.158}{24.958.678} = \mathbf{4,54\%} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Neto marža profita (2018.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupni prihodi}} = \frac{76.533}{11.968.772} = \mathbf{0,63\%} \\ \text{Neto marža profita (2019.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupni prihodi}} = \frac{108.060}{19.942.693} = \mathbf{0,54\%} \end{aligned}$$

$$\text{Neto marža profita (2020.)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupni prihodi}} = \frac{287.942}{19.589.498} = \mathbf{1,47\%}$$

$$\text{Neto marža profita (2021.)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupni prihodi}} = \frac{1.704.710}{23.651.440} = \mathbf{7,21\%}$$

$$\text{Neto marža profita (2022.)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Ukupni prihodi}} = \frac{1.125.860}{24.958.678} = \mathbf{4,51\%}$$

Neto marža profita omogućuje mjerenje profitabilnosti, odnosno prikazuje učinkovitost poslovanja. U prve dvije godine marža je jako niska zato što je poduzeće imalo jako malu dobit na kraju poslovne godine. Godine 2021. marža drastično raste i iznosi 7,21%. Marža je naglo narasla zbog pandemije Covid-19 jer je došlo do velikog poskupljenja repromaterijala, odnosno nabavne cijene trgovačke robe te je došlo do poskupljenja sirovina na svjetskom tržištu, nadalje je došlo do porasta prometa jer je poduzeće sklopilo nove veće poslove te je to sve utjecalo na rast dobiti na kraju poslovne godine. Također na porast neto marže je i utjecalo da je poduzeće veću količinu starih zaliha prodalo po novim višim cijenama. Iznosi bruto i neto profitne marže su jako slični, a razlog tome je što poduzeće ne mora plaćati porez na dobit te je iznos kamata koje poduzeće mora plaćati mali što kod bruto marže gotovo ne utječe na promjenu iznosa.

$$\begin{aligned} \text{Stopa povrata imovine ROA (2018.)} &= \frac{\text{Neto dobit} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} \\ &= \frac{76.533 + 15.505}{11.421.170} = \mathbf{0,81\%} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Stopa povrata imovine ROA (2019.)} &= \frac{\text{Neto dobit} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} \\ &= \frac{108.060 + 20.156}{13.365.400} = \mathbf{0,96\%} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Stopa povrata imovine ROA (2020.)} &= \frac{\text{Neto dobit} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} \\ &= \frac{287.942 + 7.249}{11.040.812} = \mathbf{2,67\%} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Stopa povrata imovine ROA (2021.)} &= \frac{\text{Neto dobit} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} \\ &= \frac{1.704.710 + 13.216}{13.520.609} = \mathbf{12,71\%} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Stopa povrata imovine ROA (2022.)} &= \frac{\text{Neto dobit} + \text{rashodi od kamata}}{\text{Ukupna imovina}} \\ &= \frac{1.125.860 + 7.158}{15.574.456} = \mathbf{7,27\%} \end{aligned}$$

Stopa povrata imovine ROA prikazuje uspješnost korištenja imovine u stvaranju dobiti, odnosno koliko se dobiti generira iz jedne novčane jedinice imovine. Godine 2021. je zabilježen drastičan porast i stopa povrata imovine iznosila je 12,71% što znači da se na jednu novčanu jedinicu ukupne imovine ostvarilo 12,71 lipa neto dobiti. S povećanjem dobiti rasla je i stopa povrata imovine.

$$\begin{aligned} \text{Stopa povrata glavnice ROE (2018.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Glavnica}} = \frac{76.533}{9.633.489} = \mathbf{0,79\%} \\ \text{Stopa povrata glavnice ROE (2019.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Glavnica}} = \frac{108.060}{9.741.549} = \mathbf{1,11\%} \\ \text{Stopa povrata glavnice ROE (2020.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Glavnica}} = \frac{287.942}{9.688.214} = \mathbf{2,97\%} \\ \text{Stopa povrata glavnice ROE (2021.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Glavnica}} = \frac{1.704.710}{11.105.723} = \mathbf{15,35\%} \\ \text{Stopa povrata glavnice ROE (2022.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Glavnica}} = \frac{1.125.860}{11.390.407} = \mathbf{9,88\%} \end{aligned}$$

Stopa povrata glavnice ROE prikazuje koliko je poduzeće ostvarilo jedinica dobiti na jednu novčanu jedinicu vlastitog kapitala. Vide se da je stopa povrata imala nagli rast kroz godine i da je 2021. godine imala vrhunac i da je iznosila 15,35% što znači da je poduzeće na jednu novčanu jedinicu glavnice ostvarilo 15,35 lipa neto dobiti. Kada se uspoređuje 2021. godina s 2018. godinom vidljivo je povećanje od 14,56%.

Zaključno gledano kada usporedimo ROA i ROE možemo primijetiti kako je ROE malo veći od ROA, no imaju dosta slične vrijednosti zato što poduzeće nema značajne dugove.

6. POKAZATELJI INVESTIRANJA

$$\begin{aligned} \text{Dobitak po dionici (2018.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}} = \frac{76.533}{60.084} = \mathbf{1,27} \\ \text{Dobitak po dionici (2019.)} &= \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}} = \frac{108.060}{60.084} = \mathbf{1,80} \end{aligned}$$

$$\text{Dobitak po dionici (2020.)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}} = \frac{287.942}{60.084} = \mathbf{4,79}$$

$$\text{Dobitak po dionici (2021.)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}} = \frac{1.704.710}{60.084} = \mathbf{28,37}$$

$$\text{Dobitak po dionici (2022.)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}} = \frac{1.125.860}{60.084} = \mathbf{18,74}$$

Zarada po dionici je za prve dvije promatrane godine bila jako mala jer je dobit bila niska. Godine 2020. se bilježi lagani porast dobiti po dionici i ona je iznosila 4,79 kn po jednoj dionici. Godine 2021. dolazi do drastično porasta dobiti po dionici i ona je iznosila 28,37 kn po jednoj dionici, a 2022. godine je po jednoj dionici ostvareno 18,74 kn dobiti.

Dionice poduzeća Vodmaterijal d.d. ne kotiraju na burzi, te je poznata samo nominalna vrijednost dionica koja iznosi 100kn po dionici.

5. ZAKLJUČAK

Svako poduzeće je dužno sastavljati financijske izvještaje koji moraju biti istiniti, objektivni, sadržavati dokumentarne podatke i biti sastavljeni u skladu s računovodstvenim pravilima i standardima. Analiza financijske situacije poduzeća ključni je alat za procjenu financijskog „zdravlja“ poduzeća i za utvrđivanje sposobnosti za održivo poslovanje u budućnosti.

Horizontalnom analizom bilance se došlo do zaključka kako je najveći rast aktive zabilježen 2022. godine. Do porasta aktive je najviše došlo zbog ulaganja u dugotrajnu imovinu. Kratkotrajna imovina se uglavnom sastoji od zaliha trgovačke robe i potraživanja od kupaca. Velik utjecaj na povećanje zaliha su imale nove cijene nabavne vrijednosti robe zbog pandemije Covid-19 te rast cijena sirovina na svjetskom tržištu. Poduzeće je svake godine poslovalo s dobiti i ta je dobit rasla. Razlog tome je što je poduzeće ostvarilo nove poslove i zbog rasta cijena repromaterijala te su se stare zalihe mogle prodati po novoj višoj cijeni. Poduzeće se za financiranje koristilo revolving kreditima. Horizontalnom analizom RDG-a smo dobili uvid u dinamiku rasta poslovnih prihoda i poslovnih rashoda. Poslovni rashodi su rasli kroz godine te iz toga možemo zaključiti kako je poduzeće puno ulagalo u imovinu i svoje zaposlenike. Vertikalnom analizom bilance se došlo do zaključka da je udio kratkotrajne imovine značajno veći u odnosu na dugotrajnu imovinu u ukupnoj aktivi. U kratkotrajnoj imovini najznačajniji udio imaju zalihe trgovačke robe i potraživanja od kupaca. U ukupnoj pasivi udio kapitala i rezervi ima puno veći udio u odnosu na kratkoročne obveze, a dugoročnih obveza poduzeće nema. Rezultat vertikalne analize RDG-a je da poslovni prihodi imaju čak 99% udjela u ukupnim prihodima. Poduzeće je svake godine poslovalo s dobiti jer je svake godine ostvarilo više prihoda od rashoda.

Poduzeće Vodomaterijal posluje vrlo dobro što je vidljivo kroz razna ulaganja koja su imali tijekom ovih pet godina poslovanja. Poduzeće je ulagalo u dugotrajnu imovinu društva. Tijekom Covid-19 pandemije poduzeće nije imalo nikakvih problema sa daljnjim poslovanjem, štoviše poduzeće je tada sklopilo velike i važne poslove. Svrha analize pomoću financijskih pokazatelja stvara podlogu za donošenje poslovnih odluka poduzetnicima kako bi poboljšali svoje poslovanje. Kroz financijske pokazatelje vidljivo je kako poduzeće nema problema sa likvidnošću. Također koeficijent zaduženosti pokazuje kako poduzeće nema dugoročne obveze tj. nema nikakve kredite i obveze prema bankama. Poduzeće se uglavnom financira iz svojih vlastitih izvora i nešto malo iz kratkoročnih obveza (revolving kredit).

Zaključno poduzeće dobro posluje, puno ulaže u dugotrajnu imovinu i zaposlenike i bilježi veliki rast poslovanja u odnosu na 2018. godinu.

POPIS LITERATURE

1. Alexander, D. i Nobes, C. (2010): Financial Accounting
2. Bakran, D., Gulin, D., Hladika, M., Milčić, I., (2017): Sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja za 2017. godinu. *Računovodstvo i financije*, **LXIV** (2018), 1
3. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, Zagreb: RRiF
4. Bolfek, B., Stanić, M., i Tokić, M., (2011): Struktura bilance kao pokazatelj lošeg poslovanja, *Oeconomica Jadertina*, UDK: 658.14/.17:657.375:347.736(497.542)
5. Gulin, D., Tušek, B., Žager, I. (2004): Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
6. Guzić, Š., Godišnje izvješće i izvješće poslovanja za 2017. godinu, *Računovodstvo Revizija i Financije* br.3 (2018.)
7. Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2016): Računovodstvo 1, Zagreb
8. Mamić Sačer, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA
9. Orsag, S. (2015): Poslovne financije, Zagreb: Avantis
10. Santini, I. (2013): Financijski menadžment, Veleučilište „Baltazar Zaprešić, Zaprešić
11. Službena stranica poduzeća <https://vodomaterijal.hr/>
12. Službena stranica Fine <https://www.fina.hr/>
13. Službena stranica trgovačkog registra <https://sudreg.pravosudje.hr/registar/f?p=150:1>
14. Tintor, J. (2009): Poslovna analiza, Masmmedia, Zagreb
15. Tintor Ž. (2020.) Analiza financijskih izvještaja u funkciji donošenja kvalitetnijih upravljačkih odluka <https://doi.org/10.38190/ope.10.1.4>
16. Vidučić, Lj. (2006): Financijski menadžment V., Zagreb:RRiF
17. Vidučić, Lj. (2012): Financijski menadžment VIII., Zagreb:RRiF
18. Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić M. (2015): Financijski menadžment IX., Zagreb:RRiF
19. Vukoja, B.: Primjena analize financijskih izvještaja pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka
<http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf>

20. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Ježovita, A., Žager, L. (2020): Analiza financijskih izvještaja, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
21. Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L. (2008). *Analiza financijskih izvještaja*. Zagreb: Masmedia
22. Žager, K. i Žager, L., 1999. Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Masmedia
<https://www.scribd.com/doc/40630527/Analiza-Financijskih-Izvjestaja-Zageb-1999#>

POPIS SLIKA

Popis slika	Stranica
1. Podjela temeljnih instrumenata i postupaka analize financijskih izvještaja	4
2. Temeljni financijski izvještaji	5
3. Struktura prihoda	10
4. Struktura rashoda	11
5. Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka	11
6. Logo poduzeća Vodomaterijal d.d.	26

POPIS TABLICA

Tablica	Stranica
1. Prikaz strukture bilance	9
2. Izvještaj o novčanom toku	13
3. Koeficijenti likvidnosti	19
4. Koeficijenti zaduženosti	20
5. Koeficijenti aktivnosti	21
6. Koeficijenti ekonomičnosti	22
7. Pokazatelji profitabilnosti	24
8. Pokazatelji investiranja	25
9. Horizontalna analiza aktive za razdoblje od 2018. do 2022. godine	28
10. Horizontalna analiza pasive za razdoblje od 2018. do 2022. godine	28
11. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2018. do 2022. godine	30
12. Vertikalna analiza bilance za razdoblje od 2018. do 2022. godine	32
13. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2018. do 2022. godine	33
14. Trajanje naplate potraživanja kroz razdoblje: 2018. do 2022. godina	41